

ערכת המיצ"ב הפנימי בעברית לכיתה ח'

חוברת הנחיות להערכה פנים בית-ספרית

מעודכן לתאריך 03/06/2013

1165

תוכן העניינים

הקדמה

- 5 על הערכה פנים בית־ספרית
- 6 מקורות
- 7 ערכת המיצ"ב הפנימי

פרק א'

- 9 תיאור המבחן
- 9 1.א מפרט המבחן
- 12 2.א מיפוי המבחן

פרק ב'

- 17 הנחיות להעברת המבחן
- 17 1.ב היערכות לקראת העברת המבחן
- 18 2.ב התייחסות לתלמידים בעלי צרכים מיוחדים
- 20 3.ב הנחיות כלליות להעברת המבחן בכיתה
- 23 4.ב התאמות לצורכי בית־הספר בתוכן המבחן ובאופן העברתו

פרק ג'

- 25 הנחיות לבדיקת המבחן
- 25 1.ג המחון וההנחיות לשימוש בו בעת בדיקת המבחנים
- 42 2.ג הנחיות לבדיקת המבחן ולחישוב הציונים
- 44 3.ג התאמת חישוב הציונים לצורכי בית־הספר
- 45 4.ג השוואה לנתוני קבוצות השוואה (נורמות ארציות)
- 46 דף ריכוז ציונים לתלמיד לחישוב ידני – דוגמה
- 47 דף ריכוז ציונים לתלמיד לחישוב ידני
- 48 דף מיפוי כיתתי

על הערכה פנים בית-ספרית (school based evaluation)

מבחני המיצ"ב החיצוניים משמשים להערכה רחבת-היקף מסכמת המכונה גם "הערכה של למידה" (הש"ל). מטרתה לעודד אחריותיות ומתן דין וחשבון לנמענים השונים בתוך הקהילה הבית-ספרית ומחוצה לה על רמת ההישגים של התלמידים (בירנבוים, 2004; Furtak, 2006). הרצון לצמצם ככל האפשר את ההשלכות השליליות של המבחנים החיצוניים על בית-הספר הביא לידי עדכון מתכונת ההערכה הארצית בשנה"ל התשס"ז¹. במסגרת עדכון זה, הודגשה חשיבותה של הערכה פנימית מעצבת, המתבצעת על-ידי צוותים בית-ספריים ותואמת את הצרכים הספציפיים שלהם.

מתכונת זו משלבת הערכה בית-ספרית המתבצעת באמצעות כלים חיצוניים ("מיצ"ב חיצוני", המועבר לרבע מאוכלוסיית בתי-הספר) בצד מבחנים חיצוניים המועברים באופן פנימי ומשרתים את בית-הספר בלבד ("מיצ"ב פנימי"). המיצ"ב הפנימי מושתת על שילוב של שלושה מרכיבים: (א) העברת מבחן ארצי חיצוני-אובייקטיבי, שפותח על-ידי ראמ"ה בשיתוף ועדות מקצועיות ומפמ"רים, המשקף את תכנית הלימודים ואת הסטנדרטים של ידע ושל הבנה; (ב) בדיקה פנימית של המבחן על-ידי צוות בית-הספר (בסיוע מחוון המצורף למבחן), המאפשרת להפיק משוב אישי וקבוצתי מהיר על מידת השליטה של התלמידים בכל תחום דעת, ומסייעת למורה לגבש תובנות פדגוגיות ברמת הכיתה; (ג) השוואה בין הישגי התלמידים בבית-הספר לבין נתוני קבוצות השוואה (נורמות ארציות), המתקבלים מעיבוד הממצאים של מבחני המיצ"ב החיצוני בתחילת שנת הלימודים הבאה (בלר, 2007).

מטרת המיצ"ב הפנימי היא לספק משוב מידי שיסייע לקידום הלמידה של התלמידים, להתריע על תלמידים שאינם שולטים בתכנים ובמיומנויות הנדרשים, לזהות את הפער בין הביצועים המצופים לבין הביצועים בפועל, ולהעריך את האפקטיביות של הפעולות שנעשות לצמצום הפער. מהותה של הערכה פנימית מעצבת היא השימושיות שלה (Black & Wiliam, 1998) ויכולתה לסייע בשיפור תהליך הלמידה בהתהוותו (Airasian, 1994; Dann, 2002).

שימוש במבחני המיצ"ב לצרכים פנימיים יכול להיות מנוף לצמיחה ולשיפור: הממצאים יכולים לספק את המידע הדרוש לתהליכי קבלת החלטות כלל בית-ספריים, שכבתיים, כיתתיים ופרטניים, לסייע בהגדרת ההישגים המצופים והרמה הנדרשת מן התלמידים, ולשמש אבן בוחן לתכניות הלימודים הבית-ספריות. מבחני המיצ"ב הפנימיים יכולים לסייע בזיהוי נקודות של חוזק ושל חולשה, ברמת הפרט וברמת הכיתה, לספק מידע על צרכים משתנים שיש לתת להם מענה, לקדם חשיבה תכנונית בית-ספרית, להגדיר יעדים מבוססי נתונים, לתרום לראייה רחבה יותר של המערכת ולגבש אמות מידה לאחריותיות.

שימוש במגוון רחב ככל האפשר של נתונים פנימיים וחיצוניים יסייע להבין טוב יותר את המציאות הבית-ספרית (נבו, 2001).

¹ מידע על עדכון מתכונת ההערכה מופיע בחוזר מנכ"ל סח/3(א) סעיף 2-4.1: "מתכונת ההערכה הארצית ומידע על המיצ"ב החיצוני והפנימי".

מקורות

בירנבוים, מ' (2004). *יחידה 7: משוב והערכה בכיתה*. בתוך: מ' בירנבוים, צ' יועד, ש' כ"ץ וה' קימרון, בהבניה מתמדת – סביבה לפיתוח מקצועי של מורים בנושא תרבות הל"ה המטפחת הכוונה עצמית בלמידה. ירושלים: משרד החינוך, התרבות והספורט.

בלר, מ' (2007). *מדידה בשירות הלמידה – על מה ולמה? הד החינוך, פ"א, 7, עמ' 32-36*.

נבו, ד' (2001). *הערכה בית-ספרית*. אבן-יהודה: רכס.

Airasian, P. W. (1994). *Classroom Assessment* (2nd ed.). New York: McGraw Hill.

Black, P., & Wiliam, D. (1998). Assessment and Classroom Learning. *Assessment in Education*, 5(1), 7-74.

Dann, R., (2002). *Promoting Assessment as Learning: Improving the Learning Process*. London & New York: Routledge Falmer.

Furtak, E. M. (2006). *Formative Assessment in K-8 Science Education: A Conceptual Review*. Commissioned paper by the National Research Council for Science Learning K-8 consensus study.

ערכת המיצ"ב הפנימי

מבחן המיצ"ב **בעברית לכיתה ח'** הועבר השנה (התשע"ג) בבתי-הספר במסגרת המיצ"ב החיצוני, והוא מוגש לכם לצורך שימוש פנים בית-ספרי (מיצ"ב פנימי).

המבחן פותח בידי הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך (ראמ"ה), בליווי ועדת היגוי שכללה את המפמ"רית להוראת העברית וכן צוות של מדריכים, של מורים ושל נציגי אקדמיה להוראת המקצוע. המבחן מתבסס על תכנית הלימודים ומתאים לחומר הנלמד עד סוף כיתה ח'.

יש לראות במבחן זה כלי הערכה פנים בית-ספרי המתווסף לכלי ההערכה האחרים שבשימוש בבית-הספר לאורך השנה. אפשר להשתמש בו כתחליף למבחן מסכם בית-ספרי, כאשר בדיקת המחברות, ניתוח התוצאות והלמידה של התוצאות ייעשו על-ידי צוות בית-הספר. יש לזכור כי **תוצאות המיצ"ב הפנימי נועדו לשימוש פנימי, ובית-הספר אינו נדרש לדווח עליהן לכל גורם שהוא**. המטרה היא לאפשר לצוות בית-הספר להפיק מתהליך בדיקת המבחנים ומהמצאים שלהם תובנות (ברמת התלמיד, ברמת הכיתה וברמת תכנית הלימודים הבית-ספרית) שיסייעו להתמקד ביעדים חינוכיים ולימודיים, ולקדם את הישגי התלמידים.

ערכה זו נועדה לסייע לצוות בית-הספר בהעברת המבחן, בבדיקתו ובהפקת התועלת ממנו.

כחלק מההיערכות להעברת המבחן בבית-הספר, מומלץ לקרוא בעיון את הערכה ולפעול בהתאם להנחיות המופיעות בה. יש לציין, כי בית-הספר יכול לקבוע מתכונת העברה ו/או הערכה שונה של המבחנים, אך **חשוב לזכור כי ככל שיישמרו כללי ההעברה וההערכה המומלצים, כך יהיו התוצאות של המבחן מהימנות יותר, תקפות יותר ובנות השוואה לנתוני קבוצות השוואה (נורמות ארציות)**. נתוני קבוצות השוואה יחושבו על-פי תוצאות המיצ"ב החיצוני, ויפורסמו על-ידי ראמ"ה בעוד כמה חודשים.

פרטים נוספים על אודות המיצ"ב הפנימי וחומרי עזר אפשר למצוא באתר האינטרנט של ראמ"ה, שכתובתו: <http://rama.education.gov.il>, בחלונית "הערכה בית-ספרית", בנושא "מיצ"ב פנימי".

שאלות על אודות המיצ"ב הפנימי אפשר להפנות:

• לדוא"ל meitzav@education.gov.il

• לטלפון 03-7632888

משימות המבחן בהבעה שבעל-פה כחלק מהמיצ"ב הפנימי

החל משנת הלימודים התשע"א הפכו משימות המבחן בהבעה שבעל-פה לחלק בלתי נפרד מהערכת הכשירות הלשונית של כל תלמידי כיתות ז'-ח' בעברית כשפת אם. המשימות פותחו ככלי להערכה פנים בית-ספרית, והן מושתתות על עקרונות תכנית הלימודים בעברית (התשס"ג) לבתי הספר העל-יסודיים הממלכתיים והממלכתיים-דתיים. בתי הספר מתבקשים להסתייע במשימות אלה במהלך שנת התשע"ג לשם הערכת הישגי התלמידים בתחום ההבעה שבעל-פה.

המיצ"ב בית שתועמד לרשות בתי הספר במסגרת המיצ"ב הפנימי בשפת-האם עברית לכיתות ח' תכלול גם עמודה ייעודית לציון במשימות המבחן בהבעה שבעל-פה.

חוברת ההנחיות שלפניכם כוללת שלושה פרקים:

פרק א' - תיאור המבחן: מפרט המבחן ומיפוי המבחן.

פרק ב' - הנחיות להעברת המבחן: היערכות לקראת העברת המבחן בבית-הספר, פירוט ההתאמות לנבחנים בעלי צרכים מיוחדים, הנחיות כלליות להעברת המבחן והצעות להתאמת המבחן לצורכי בית-הספר.

פרק ג' - הנחיות לבדיקת המבחן: המחווון וההנחיות לשימוש בו בעת בדיקת המבחן, הנחיות לחישוב הציונים (באופן ידני או ממוחשב), התאמת חישוב הציונים לצורכי בית-הספר והסברים על ההשוואה בין תוצאות בית-הספר ובין התוצאות של כלל בתי-הספר דוברי העברית.

עבודה נעימה ופורייה!

פרק א': תיאור המבחן

1.א מפרט המבחן

במבחן נבדקים שלושה תחומים על-פי המפורט להלן:

- 1. הבנת הנקרא** – התחום נבדק באמצעות טקסטים מסוגות שונות, מסוגים שונים, בנושאים מגוונים ובהיקפים שונים, ובעקבותיהם שאלות "פתוחות", "סגורות" ומסוג "רב-בררה". באמצעות השאלות נבדקים הממדים השונים של הבנת הנקרא המפורטים בטבלה ובנספח שלהלן. כל אחד מן הממדים נבדק באמצעות שאלות ברמות קושי שונות.
- 2. הבעה בכתב** – התחום נבדק באמצעות מטלות כתיבה בפרק הבעה בכתב, וגם באמצעות חלק מן השאלות בפרקים של הבנת הנקרא. מטלות הכתיבה נבדקות על-פי ממדי ההערכה המפורטים בטבלה ובנספח שלהלן.
- 3. לשון ומטה לשון** – התחום נבדק בזיקה לטקסטים הנכללים בפרקים של הבנת הנקרא ובזיקה למטלות הכתיבה.

תחום	נושאים	ממדים	משקל יחסי	הערות
1. הבנת הנקרא	<ul style="list-style-type: none"> סוגי הטקסטים טקסט מידע (כגון טקסט מתוך אנציקלופדיה וטקסט מתוך כתב-עת) טקסט טיעון (שכנוע) טקסט שימושי (כגון דף הוראות ועלון מידע) 	<u>ממדי הבנה*</u> <ul style="list-style-type: none"> איתור מידע מפורש וארגונו מחדש (אחזור) פרשנות והיסק של מידע שאינו מפורש הערכה וביקורת 	כ-50%	<ul style="list-style-type: none"> היקף כל טקסט עד 700 מילים. ייתכנו גם טקסטים נלווים, רציפים ולא רציפים (כגון תמונות, טבלה, גרף והערות שוליים).
2. הבעה בכתב	<u>מטלות הכתיבה</u> <ul style="list-style-type: none"> סיכום לסוגיו (כולל או בורר) כתיבה למטרות שכנוע (טיעון) (כגון חוות דעת ומכתב תגובה) 	<u>ממדי הערכה*</u> <ul style="list-style-type: none"> התאמה לסוגה ולמטלה תוכן ומבנה לשון 	כ-35%	<ul style="list-style-type: none"> כתיבת הסיכום מוסבת לטקסט אחד או לכמה טקסטים (סיכום ממזג). כתיבת הטיעון היא בזיקה לטקסט או לגרין.
3. לשון ומטה לשון	<ul style="list-style-type: none"> מערכת הצורות (מבנה מילים ומשמעותן) תחביר פיסוק שם המספר 	<u>ממדי הערכה</u> <ul style="list-style-type: none"> זיהוי הבנה המרה תקינות 	כ-15%	<ul style="list-style-type: none"> השאלות כוללות מונחים דקדוקיים, אך אין נדרשת הגדרתם. ייתכנו שאלות הקשורות לשימוש במילון.

* ראו פירוט בנספח שלהלן.

1. הבנת הנקרא – פירוט ממדי ההבנה	
<p>א. איתור מידע מפורש וארגונו מחדש (אחזור) (כ-30%)</p> <ul style="list-style-type: none"> • איתור פרטים מפורשים (גלויים) בטקסט המרכזי ובטקסטים הנלווים (כגון עובדות, עמדות ורעיונות); • איסוף פרטי מידע גלויים מן הטקסט המרכזי ומן הטקסטים הנלווים וממקומות שונים; • זיהוי קשרים לוגיים גלויים (כגון זמן, סיבה ותוצאה, הכללה ופירוט, והסתייגות); • זיהוי המבנה הגלוי של הטקסט השלם או של הפסקה; • זיהוי הרצף הכרונולוגי בטקסט או בפסקה; • ארגון אחר של פרטי המידע בטקסט (כגון סידור מידע ברצף או שיבוץ מידע בטבלה). 	
<p>ב. פרשנות והיסק של מידע שאינו מפורש (כ-50%)</p> <ul style="list-style-type: none"> • הבנת הנושא העיקרי; • הבנת הרעיון המרכזי בטקסט; • הבנת רעיונות שונים בטקסט (לרבות רעיונות המנוסחים בשלילה או המנוגדים לציפיות); • הבנה של עמדות שונות המוצגות בטקסט; • הבנת מטרת הטקסט; • הבנת הפוננה של כותב הטקסט; • הבנת קשרים לוגיים שאינם גלויים בין משפטים ובין פסקות בטקסט; • הבנת משמעות של מילים ושל צירופים דו-משמעיים או עמומים המתפענחים מתוך ההקשר; • הבנה של אזכורים שונים המופיעים בטקסט; • מיון פרטי מידע ויצירת קטגוריות (הכללה); • השוואה בין רעיונות, בין מאפיינים או בין פרטי מידע אחרים; • מיזוג של פרטי מידע מן הטקסט; • מיזוג של פרטי מידע מן הטקסט המרכזי עם פרטי מידע מן הקטעים הנלווים; • הסקת מסקנות מן הטקסט כולו ומחלקים ממנו; • הבנת תפקידם של רכיבי מבנה שאינם גלויים בטקסט; • הבנת תפקידיהם של אמצעים לשוניים-רטוריים; • הבנת תפקידיהם של הסימנים הגרפיים הנלווים לטקסט (כגון כוכבית, הדגשות ואיורים). 	
<p>ג. הערכה וביקורת (כ-20%)</p> <ul style="list-style-type: none"> • הערכת תוכן הטקסט ומבנהו וביקורת עליהם, בליווי הנמקה; • הערכת לשון הטקסט וביקורת עליה (כגון התאמת הלשון לסוגה ולמטרות הכותב); • הערכת עמדות שונות המוצגות בטקסט וביקורת עליהן; • השוואה או קישור בין המידע והרעיונות שבטקסט ובין ידע חיצוני, ניסיון אישי או עמדות של הקורא; • יישום המידע שבטקסט והמסקנות העולות ממנו בהקשרים אחרים; • העלאת השערות בנוגע לטקסט על סמך ידע כללי. 	

<p align="center">2. הבעה בכתב – פירוט ממדי ההערכה</p>	<ul style="list-style-type: none"> • התאמה לסוגה ולמטלה (20%) <ul style="list-style-type: none"> א. היענות לדרישות המטלה מבחינת היקף הכתיבה ; ב. רלוונטיות לנושא הכתיבה ולמטרתה ; ג. מודעות לנמען : שילוב המידע הדרוש לנמען לשם הבנת הטקסט. • תוכן ומבנה (50%) <ul style="list-style-type: none"> א. פיתוח התוכן : פירוט, מורכבות, הצגת נקודות ראות שונות, עושר רעיוני וכד' ; ב. טקסט עצמאי (לא מהוקשר) ; ג. התאמת המבנה הרטורי לסוגה, כנדרש במטלה ; ד. יצירת רצף הגיוני בין הרעיונות בטקסט (לכידות) ; ה. קישור בין משפטים ובין פסקות (קישוריות). • לשון (30%) <ul style="list-style-type: none"> א. משלב לשוני : שימוש בלשון ההולמת את הנושא, את הנמענים ואת המטרה, כנדרש במטלה ; ב. אוצר מילים : עושר לשוני ודיוק במשמעות ; ג. תחביר : מבנה משפט תקין, התאם דקדוקי (מין, מספר, זמן, גוף ויידוע), שימוש תקין במילות יחס ובמילות קישור ; ד. פיסוק : שימוש הולם בסימני הפיסוק ; ה. כתיב נכון (למעט כתיב מלא וחסר).
<p align="center">3. לשון ומטה לשון – פירוט הנושאים</p>	<ul style="list-style-type: none"> • אוצר מילים : מבנה (שורש ותבנית) ומשמעות בפועל ובשם ; • חלקי הדיבור : פועל, שם עצם, שם פעולה, שם תואר, כינוי גוף, מילות יחס, מילות קישור ; • צורות הפועל : פעיל, סביל, שם פועל, זמני הפועל ; • הצירוף השמני : סמיכות, שם עצם ושם תואר (יידוע וריבוי) ; • סימני הפיסוק (למעט פסיק) : הבנה ושימוש ; • שם המספר : מספר מונה (יחיד, יחידה ; רבים, רבות) ; • כתיב נכון : הישענות על ידע מטה לשוני.

2.א. מיפוי המבחן

מיפוי שאלות המבחן לפי החלוקה לנושאים השונים	
שאלות המבחן	הנושא
1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 23, 31, 30, 29, 28, 27, 26, 24	הבנת הנקרא
9, 10, 11, 14, 21, 25, 32, 33	לשון ומטה לשון
22, 20, 28, 8	הבעה בכתב

הטבלה הבאה ממפה את השאלות העוסקות בהבנת הנקרא לפי סוגי הטקסטים (הסוגות) ולפי ממדי ההבנה.

מיפוי השאלות בהבנת הנקרא לפי סוג הטקסט (הסוגה) ולפי ממד ההבנה			
סוג הטקסט			ממד ההבנה
שימושי	טיעון/שכנוע	מידע	
31, 28, 23	16, 12	7, 2, 1	איתור מידע וארגונו מחדש
30, 29, 26, 24	19, 17, 15, 13	6, 5, 3	פרשנות והיסק
27	20, 18	8, 4	הערכה וביקורת

הטבלאות שלהלן מציגות את מיפוי פריטי המבחן. בעבור כל פריט מצוינים סוג הפריט, ממד ההבנה/ממדי ההערכה שלו ומקומו בתכנית הלימודים.

הנושא: הבנת הנקרא, לשון ומטה לשון		
פרק ראשון: טקסט מידע – "תנועת נוער"		
תכנית לימודים – עברית לביה"ס העל-יסודי	ממד ההבנה/הנושא	הפריט/סוג הפריט
טכניקות ואסטרטגיות של קריאה לפי מטרת הקורא – דליית פרטי מידע (עמ' 49) הבנת הטקסט השלם והבנת הפרטים, הבנה לוקלית (עמ' 52)	איתור מידע איתור פרטי מידע מפורשים (גלויים) בטקסט המרכזי	שאלה 1. (פתוח) בשורות 28–30 כתוב: "קבוצות אלה הדגישו את אורח החיים הפשוט..." העתיקו את המשפט המלמד שחברי תנועת הנוער הראשונה בגרמניה הדגישו אורח חיים פשוט.
טכניקות ואסטרטגיות של קריאה לפי מטרת הקורא – דליית פרטי מידע (עמ' 49) הבנת הטקסט השלם והבנת הפרטים, הבנה לוקלית (עמ' 52)	איתור מידע איתור פרטי מידע מפורשים (גלויים) בטקסט המרכזי	שאלה 2. (פתוח) מה היו שתי הסיבות להקמתן של תנועות הנוער היהודיות הראשונות באירופה, לפי הטקסט?
הבנת היחסים בין חלקי הטקסט (עמ' 52)	פרשנות והיסק הבנת משמעות של מילת קישור בהקשר	שאלה 3 (ר"ב) בשורות 67–69 כתוב: "עם זאת לא פחתה חשיבותן, הן בחינוך לערכים חברתיים הן ככוח פוליטי." במה אפשר להחליף את המילים עם זאת כך שמשמעות המשפט תישמר?
הבנת היחסים בין חלקי הטקסט (עמ' 52)	הערכה וביקורת יישום ידע מטה טקסטואלי למבנה הטקסט השלם או לחלקים ממנו	שאלה 4. (ר"ב) העיקרון שלפיו מאורגן המידע בטקסט הוא
טכניקות ואסטרטגיות של קריאה לפי מטרת הקורא – דליית פרטי מידע (עמ' 49–52) מסרים בטקסט הבאים בצורה גלויה או מתוחכמת סמויה (עמ' 52)	פרשנות והיסק מיון פרטי מידע רלוונטיים וניסוח מסקנות מחלקים מהטקסט ומטקסט נלווה	שאלה 5. (ר"ב) לפניכם מידע שאינו מופיע בטקסט. תנועת הנוער היהודית הגדולה ביותר באירופה הייתה "השומר הצעיר". אחריה קמו באירופה עוד תנועות נוער, בהן "בית"ר", "גורדוניה", "בני עקיבא" ו"מכבי צעיר". היכן מתאים להוסיף בטקסט את המידע הזה?
טיפולוגיה של טקסטים: עמידה על טיבו של טקסט (עמ' 48)	פרשנות והיסק הבנת רעיון מרכזי בטקסט או בטקסט נלווה הבנת מטרת הטקסט	שאלה 6. (ר"ב) מה המטרה העיקרית של הטקסט הנלווה "גידול במספר החניכים בתנועות הנוער בישראל"?
הבנת הטקסט השלם והבנת הפרטים, הבנה לוקלית (עמ' 52)	איתור מידע איתור פרטי מידע מפורשים (גלויים) בטקסט הנלווה	שאלה 7. (סגור) בכרטיס הביקור שבטקסט הנלווה מוצעת תנועות הנוער בישראל (מת"ן) מופיעים פרטי מידע על המועצה. לפניכם רשימה של פרטי מידע. סמנו ✓ ליד כל פרטי המידע המופיעים בכרטיס הביקור של המועצה.
תגובה על טקסט במישור העובדתי והרעיוני (עמ' 52–53)	הערכה וביקורת ביקורת מנומקת המשלבת בין המידע בטקסט ובין ניסיון אישי או עמדות הקורא (שאלה זו נמדדת גם בתחום ההבעה בכתב – מבנה ולשון)	שאלה 8. (פתוח) יש בני נוער הטוענים שכיום הפעילות בתנועות נוער מיותרת, ועדיף לנצל את שעות הפנאי בדרכים אחרות. הביעו את דעתכם על טענה זו ונמקו את דבריכם לפי הטקסט.

הנושא: הבנת הנקרא, לשון ומטה לשון

פרק ראשון: טקסט מידע – "תנועת נוער"

תכנית לימודים – עברית לבניה"ס העל-יסודי	ממד ההבנה/הנושא	הפריט/סוג הפריט
פרק התחביר: הפיסוק (עמ' 34-39)	לשון ומטה לשון תפקידי מירכאות	שאלה 9. (ר"ב) מדוע המילה "הצופים" בשורה 19 כתובה בין מירכאות?
פרק א: מערכת הצורות – המילה מהי (עמ' 23)	לשון ומטה לשון הבנת מבנה המילה: תחיליות וסופיות	שאלה 10. (ר"ב) בשורות 24-26 כתוב: "מרביתן היו התאגדויות של קבוצות קטנות..." באיזה ערך תחפשו במילון את המילה התאגדויות ?
פרק ב: אוצר המילים והמשמעים – קולקציות, צירופים כבולים וניבים הצטרפויות קבועות והרגליות (אידיומטיות) של מילים בדרגות כבילות שונות (עמ' 31)	לשון ומטה לשון אוצר מילים: הכרת משמעות של מילה ושימוש נכון בהצטרפויות שלה	שאלה 11. (סגור) בשורות 77-78 כתוב: "...וכן להגשמת מטרות חברתיות ולאומיות." סמנו ✓ ליד כל המילים שמתאים לצרף אליהן את המילה להגשים .

פרק שני: טקסט טיעון/שכנוע – "מי באמת צריך גני חיות?", "צריך גני חיות, ולא – הם יעלמו"

תכנית לימודים – עברית לבניה"ס העל-יסודי	ממד ההבנה/הנושא	הפריט/סוג הפריט
טכניקות ואסטרטגיות של קריאה לפי מטרת הקורא – דליית פרטי מידע (עמ' 49) מסרים בטקסט הבאים בצורה גלויה או מתוחכמת סמויה (עמ' 52) הבנת הטקסט השלם והבנת הפרטים, הבנה לוקלית (עמ' 52)	איתור מידע איתור פרטי מידע מפורשים (גלויים) בטקסט	שאלה 12. (פתוח) יוסי וולפסון מציין בכתבתו שכיום תנאי החיים בגני החיות טובים יותר משהיו בעבר. כתבו על-פי שורות 14-20 את התגובה של יוסי וולפסון על דברים אלה.
טיפולוגיה של טקסטים: עמידה על טיבו של טקסט (עמ' 48) טכניקות ואסטרטגיות של קריאה לפי מטרת הקורא – דליית פרטי מידע (עמ' 49) יצירת הכללות (עמ' 51)	פרשנות והיסק הבנת רעיון מרכזי בטקסט הבנת מטרת הטקסט	שאלה 13. (ר"ב) המטרה העיקרית של יוסי וולפסון, כותב טקסט 1, היא
פרק ב: אוצר המילים והמשמעים – היבטים סמנטיים – הנרדפות לסוגיה והמשמעות הנלווית בהקשר הנתון	לשון ומטה לשון אוצר מילים	שאלה 14. (ר"ב) בשורות 2-4 בכתבתו של יוסי וולפסון כתוב: "גני החיות של היום מתיימרים לשרת ערכים נעלמים של חינוך להגנת בעלי חיים ולאהבת הטבע..." למה מתכוון יוסי וולפסון במשפט הזה?
טיפולוגיה של טקסטים: עמידה על טיבו של טקסט (עמ' 48) טכניקות ואסטרטגיות של קריאה לפי מטרת הקורא – דליית פרטי מידע (עמ' 49) יצירת הכללות (עמ' 51)	פרשנות והיסק הבנת רעיון מרכזי בטקסט הבנת מטרת הטקסט	שאלה 15. (ר"ב) המטרה העיקרית של שמוליק ידוב , כותב טקסט 2, היא
הבנת הטקסט השלם והבנת הפרטים, הבנה לוקלית (עמ' 52)	איתור מידע איתור פרטי מידע מפורשים (גלויים) בטקסט	שאלה 16. (פתוח) כתבו מהם שני התפקידים שיש לגני החיות כיום, לדעתו של שמוליק ידוב.
קריאה והבנה של טקסטים – לכידות וקישוריות בטקסט (עמ' 50-51)	פרשנות והיסק הבנה של תפקידי מאזכרים בטקסט	שאלה 17. (סגור) שמוליק ידוב משתמש בתגובתו בגוף ראשון. סמנו למי הוא מתכוון בכל אחד מהמשפטים שלפניכם, לפי הכתוב בטקסט.
טיפולוגיה של טקסטים (עמ' 48) קריאה והבנה של טקסטים (עמ' 49) כתיבת תגובה (עמ' 59)	הערכה וביקורת הבנת תפקיד של מאפיינים הקשורים לסוגת הטקסט (כגון הערות, איורים וסמלים) קישור בין המידע והרעיונות שבטקסט ובין עמדות של הקורא	שאלה 18. (פתוח) כיצד המידע המופיע בהערות השוליים (בתחתית העמודים 14 ו-15) השפיע על עמדתכם כקוראים?

פרק שני: טקסט טיעון/שכנוע – "מי באמת צריך גני חיות?", "צריך גני חיות, ולא – הם ייעלמו"

תכנית לימודים – עברית לביה"ס העל-יסודי	ממז ההבנה/הנושא	הפריט/סוג הפריט
טיפולוגיה של טקסטים: עמידה על טיבו של טקסט (עמ' 48) טכניקות ואסטרטגיות של קריאה לפי מטרת הקורא – דליית פרטי מידע (עמ' 49) יצירת הכללות (עמ' 51)	פרשנות והיסק הבנת רעיונות מרכזיים בטקסט ובטקסט נלווה זיהוי כוונות הכותב	שאלה 19. (סגור) סמנו על מה מסכימים יוסי וולפסון ושמוליק ידוב, ועל מה הם לא מסכימים.
תגובה על טקסט במישור העובדתי והרעיוני (עמ' 52-53)	הערכה וביקורת ביקורת מנומקת המשלבת בין המידע בטקסט ובין עמדות הקורא (שאלה זו נמדדת גם בתחום ההבעה בכתב – מבנה ולשון)	שאלה 20. (פתוח) שמוליק ידוב מציע בסוף דבריו: "בואו ננסה לפעול למען המטרה המשותפת... גני החיות ידאגו לשפר את תנאי המחיה של בעלי החיים המוחזקים בהם, והארגונים לזכויות בעלי חיים ילמדו להכיר בחשיבותם של גני החיות ולא ימשיכו להתנגד לקיומם". (שורות 30-33) מה דעתכם על הצעה זו? נמקו את דבריכם.
המבנים הבסיסיים – התקינות (עמ' 24)	לשון ומטה לשון שימוש תקין בשם המספר	שאלה 21. (פתוח) כתבו במילים את המספרים שבסוגריים.

פרק רביעי: טקסט שימושי – "קומפוסט בחצר הבית – הנחיות למשתמשים"

תכנית לימודים – עברית לביה"ס העל-יסודי	ממז ההבנה/הנושא	הפריט/סוג הפריט
טכניקות ואסטרטגיות של קריאה לפי מטרת הקורא – דליית פרטי מידע (עמ' 49) מסרים בטקסט הבאים בצורה גלויה או מתוחכמת סמויה (עמ' 52)	איתור מידע איתור פרטי מידע מפורשים (גלויים) בטקסט	שאלה 23. (פתוח) כתבו שני יתרונות שוניים שיש לשימוש בקומפוסט, לפי דף המידע.
מסרים בטקסט הבאים בצורה גלויה או מתוחכמת סמויה (עמ' 52) טכניקות ואסטרטגיות של קריאה לפי מטרת הקורא (עמ' 49-52)	פרשנות והיסק הסקת מסקנות מן הטקסט כולו או מחלקים ממנו	שאלה 24. (פתוח) כדי להכין קומפוסט הכניסה עדי למִקְל את הפריטים האלה: <ul style="list-style-type: none"> • קליפות גרעינים • לחמנייה יבשה • פחיות משקה • חולצת כותנה קרועה • גביע יוגורט ריק אילו פריטים שהכניסה עדי למִקְל אינם מתאימים להכנת קומפוסט? הסבירו מדוע הם אינם מתאימים.
פרק ב – אוצר המילים והמשמעים: קולקציות, צירופים כבולים וניבים הצטרפויות קבועות והרגליות	לשון ומטה לשון הכרת משמעות של מילה בהקשר המתאים	שאלה 25. (ר"ב) באחד המשפטים שלפניכם חסר הפועל מחזר . סמנו את המשפט.
טיפולוגיה של טקסטים: עמידה על טיבו של טקסט (עמ' 48) טכניקות ואסטרטגיות של קריאה לפי מטרת הקורא (עמ' 49) יצירת הכללות (עמ' 51)	פרשנות והיסק הבנת רעיון מרכזי בטקסט הבנת מטרת הטקסט	שאלה 26. (סגור) סמנו √ ליד שתי המטרות העיקריות של דף המידע.
טיפולוגיה של טקסטים (עמ' 48) קריאה והבנה של טקסטים (עמ' 49)	הערכה וביקורת הבנת תפקיד של מאפיינים הקשורים לסוגת הטקסט (כגון זיהוי המוען, הבמה, הכרת סוג הטקסט – עלון מידע)	שאלה 27. (ר"ב) למי מיועד דף המידע "קומפוסט בחצר הבית – הנחיות למשתמשים"?
טכניקות ואסטרטגיות של קריאה לפי מטרת הקורא – דליית פרטי מידע (עמ' 49) המבנה הלוגי של הטקסט השלם והקשר בין חלקיו (עמ' 51) מסרים בטקסט הבאים בצורה גלויה או מתוחכמת סמויה (עמ' 52)	איתור מידע איתור פרטי מידע מפורשים (גלויים) בטקסט	שאלה 28. (סגור) לפניכם רשימת פעולות שיש לבצע כדי להכין קומפוסט ולהשתמש בו. סדרו אותן בסדר המתאים, לפי דף המידע . כתבו מספרים מ-1 עד 4 ליד המשפטים.

פרק רביעי: טקסט שימושי – "קומפוסט בחצר הבית – הנחיות למשתמשים"

תכנית לימודים – עברית לביה"ס העל-יסודי	ממד ההבנה/הנושא	הפריט/סוג הפריט
טכניקות ואסטרטגיות של קריאה לפי מטרת הקורא – דליית פרטי מידע, הבנה לוקלית (עמ' 49-52) מסרים בטקסט הבאים בצורה גלויה או מתוחכמת סמויה (עמ' 52)	פרשנות והיסק הכרת משמעות של מילה בהקשר המתאים הסקת מסקנות מן הביטוי הנתון בטקסט	שאלה 29. (ר"ב) בפסקה שכותרתה "כיצד מכינים קומפוסט?" כתוב: "מעל לגזם יש להוסיף לסירוגין כמויות שוות של חומר יבש... ושל חומר רטוב..." לפי המשפט הזה, כיצד תיראה העֵרְמָה במִכְלֵל הקומפוסט? סמנו את התשובה הנכונה.
טכניקות ואסטרטגיות של קריאה לפי מטרת הקורא – דליית פרטי מידע (עמ' 49-52) מסרים בטקסט הבאים בצורה גלויה או מתוחכמת סמויה (עמ' 52)	פרשנות והיסק הבנת משמעות של צירוף מתוך ההקשר בטקסט הסקת מסקנות מן הטקסט כולו או מחלקים ממנו	שאלה 30. (פתוח) בפסקה שכותרתה "תחזוקה", בשלוש השורות האחרונות, כתוב: "מִכְלֵל קומפוסט המתוחזק פְּיָאוֹת אינו מפיץ ריחות רעים". הביאו שתי דוגמאות לתחזוק יאות , לפי הכתוב באותה הפסקה.
טכניקות ואסטרטגיות של קריאה לפי מטרת הקורא – דליית פרטי מידע (עמ' 49) מסרים בטקסט הבאים בצורה גלויה או מתוחכמת סמויה (עמ' 52)	איתור מידע איתור פרטי מידע מפורשים (גלויים) בטקסט	שאלה 31. (סגור) סמנו ליד כל אחת מהשאלות שלפניכם אם יש או אין לה תשובה בדף המידע.
מערכת הצורות, תקינות (עמ' 22-24)	לשון ומטה לשון הכרת זמני או דרכי הפועל צורת הציווי	שאלה 32. (פתוח) לפניכם שני משפטים. כתבו אותם בצורת ציווי רבים .
מערכת הצורות – שימוש תקין במילות יחס (עמ' 24)	לשון ומטה לשון הכרת משמעותה ותפקידה של מילת יחס	שאלה 33. (ר"ב) בפסקה שכותרתה "הקומפוסט מוכן!" כתוב: "ריחו כריח אדמת יער אחרי הגשם..." סמנו את המשפט שבו לִיכ יש משמעות זהה למשמעות שיש לִיכ בצירוף ריח אדמת יער .

הנושא: הבעה בכתב

תכנית לימודים – עברית לביה"ס העל-יסודי	ממדי ההערכה	הפריט/סוג הפריט
כתיבה: עריכת הכתוב (עמ' 55) כתיבת טיעון (עמ' 57) כתיבת תשובה רחבה על שאלה (עמ' 59)	מבנה ולשון בלבד	שאלה 38. (פתוח) יש בני נוער הטוענים שכיום הפעילות בתנועות נוער מיותרת, ועדיף לנצל את שעות הפנאי בדרכים אחרות. הביעו את דעתכם על טענה זו ונמקו את דבריכם לפי הטקסט.
כתיבה: עריכת הכתוב (עמ' 55) כתיבת טיעון (עמ' 57) כתיבת תשובה רחבה על שאלה (עמ' 59)		שאלה 320. (פתוח) <u>שמוליק ידוב</u> מציע בסוף דבריו: "בואו ננסה לפעול למען המטרה המשותפת... גני החיות ידאגו לשפר את תנאי המחיה של בעלי החיים המוחזקים בהם, והארגונים לזכויות בעלי חיים ילמדו להכיר בחשיבותם של גני החיות ולא ימשיכו להתנגד לקיומם". (שורות 30-33) מה דעתכם על הצעה זו? נמקו את דבריכם.

פרק שלישי: כתיבת טיעון

סיכום של טקסטים (עמ' 56-57)	התאמה לסוגה ולמטלה, תוכן ומבנה, לשון – על-פי המפרט	שאלה 22. (פתוח) כתבו סיכום של <u>שני</u> הטקסטים, והציגו בו את הטענה העיקרית של <u>יוסי וולפסון</u> כלפי גני החיות ואת תגובתו של <u>שמוליק ידוב</u> על טענה זו. בסיכומכם כתבו נימוק אחד לפחות של כל אחד מהם.
-----------------------------	---	---

פרק ב': הנחיות להעברת המבחן

פרק זה מכיל מידע שמטרתו לסייע לבית-הספר להיערך מראש לקראת ההעברה של מבחן המיצ"ב הפנימי. המידע מתייחס למועד העברת המבחן בכיתה, לשמירה על סודיות המבחנים, להתייחסות לתלמידים בעלי צרכים מיוחדים, לאופן העברת המבחן בכיתה, להתאמות המבחן לצורכי בית-הספר ועוד. **חשוב לקרוא פרק זה לפני העברת המבחן בבית-הספר ולהיערך בהתאם.**

ב.1 היערכות לקראת העברת המבחן

מועד העברת המבחן: מבחן זה מיועד להעברה לקראת סוף שנת הלימודים של כיתה ח'. יש לקיים את המבחן בבית-הספר **ביום חמישי, י"ד בסיוון התשע"ג, 23 במאי 2013** או בטווח של עד חמישה ימי לימודים ממועד זה (באישור המנהל).

הודעה לתלמידים: מומלץ להודיע מראש לתלמידים בכיתות הנבחרות על מועד המבחן, על היקף החומר הנכלל בו ועל השימושים שייעשו בתוצאותיו, וזאת בהתאם להחלטת בית-הספר (האם הציון ימסר לתלמיד, האם הציון יתבטא בתעודה, האם תישלח הודעה להורים וכדומה).

שמירה על הסודיות של שאלות המבחן בתוך בית-הספר ומחוצה לו: מומלץ להעביר את המבחן לכל כיתות ח' באותו יום ובאותה שעה. העברה של המבחן בכיתות מקבילות בהפרישי זמן עלולה לגרום ל"דליפה" של השאלות. נוסף על כך מאחר שמדובר במבחן שיועבר בבתי-ספר רבים, יש לשמור ככל האפשר על חיסיונם של המבחנים ועל חיסיונה של חוברת הנחיות זו גם לאחר שהמבחן כבר התקיים.

התאמת תוכן המבחן לצורכי בית-הספר: ראו סעיף ב.4.

נוסח המבחן: ערכה זו עוסקת בנוסח אחד בלבד של המבחן, שהוא הנוסח שיועבר לתלמידים. אם יש חשש להעתקות במבחן, על בית-הספר להיערך בהתאם, למשל לתגבר את ההשגחה בכיתות או לבחור בכל פתרון ארגוני אחר שייראה לנכון.

היערכות לבחינת תלמידים בעלי צרכים מיוחדים: ההיערכות ליום הבחינה כוללת התייחסות לתלמידים בעלי צרכים מיוחדים. קריאה וכתובה הן אבני היסוד של הוראת שפת אם, ולכן ההיערכות המיוחדת תהיה רלוונטית רק במקרים שבהם בית-הספר מאשר לתלמידים אלה תנאי היבחנות מותאמים, כפי שמפורט להלן בסעיף ב.2. בהתאם לכך יכין בית-הספר מראש אמצעי בחינה מיוחדים (למשל, חוברות מוגדלות לתלמידים שיש להם קשיי ראייה), ויידע את התלמידים על ההתאמות שיקבלו (למשל, כיתה שקטה, הפסקות במהלך המבחן והארכת זמן) ועל ההתאמות שלא יקבלו (הקראת שאלות ו/או כתיבת תשובות התלמידים על-ידי המורה). בסעיף ב.2 מפורטים קבוצות התלמידים בעלי הצרכים המיוחדים ואופן התייחסות אליהן במיצ"ב הפנימי.

החזרת המבחנים לתלמידים: אפשר להחזיר לתלמידים את חוברות המבחן כשבועיים לאחר מועד העברת המבחן (מטעמי שמירת סודיות).

ב.2 התייחסות לתלמידים בעלי צרכים מיוחדים

הסעיף הזה עוסק בהתאמות האפשריות לתלמידים בעלי צרכים מיוחדים במסגרת המיצ"ב הפנימי.² יש לאפשר לתלמידים האלה להיבחן בתנאים נאותים והוגנים, כדי שיוכלו לבטא את יכולותיהם הלימודיות במלואן, וזאת בלי לפגוע באיכות המדידה המתבצעת על-ידי המבחן. במבחן בשפת אם אחת המטרות היא לבדוק את שליטתם של התלמידים **בהפקת משמעות** מטקסט כתוב. במקרה זה התאמה מסוג הקראה תפגע במהות המדידה, ולכן מומלץ **שלא לאפשר הקראת שאלות ו/או כתיבת תשובות התלמידים על-ידי המורה**. תלמידים בעלי צרכים מיוחדים יתמודדו כמיטב יכולתם עם פענוח טקסטים בעזרת הכלים העומדים לרשותם. עם זאת בית-הספר יכול לשקול אם לאפשר להם התאמות אחרות, כגון היבחות בכיתה שקטה, מתן הפסקות במהלך המבחן, הארכת זמן ומתן חוברת מבחן מוגדלת.

להלן פירוט אופן ההתייחסות לקבוצות של תלמידים בעלי צרכים מיוחדים:

תלמידים הלומדים בכיתות של החינוך המיוחד: המבחן נועד לבדוק את רמת השליטה של התלמידים בחומר הלימודים על-פי תכנית הלימודים הכללית. לכן בית-הספר יכול לאפשר, על-פי שיקול דעתו, התאמות בהתאם לתח"י (תכנית חינוכית יחידנית) של כל תלמיד. עם זאת, בדומה למיצ"ב החיצוני, אין חובה לבחון את התלמידים האלה.

תלמידים עולים חדשים הנמצאים פחות משנה אחת בארץ ותלמידים בכיתות אולפן או בכיתות קלט: המבחן נועד לבדוק את רמת השליטה בחומר הלימודים של תלמידים השולטים בשפת המבחן. על כן מבחן זה אינו מתאים לאוכלוסיית התלמידים הזאת. עם זאת בית-הספר רשאי לשקול את האפשרות לבחון את התלמידים האלה בתנאים מותאמים, על-פי מידת שליטתם בשפה ועל-פי יכולתם להבין כהלכה טקסט כתוב.

תלמידים עולים חדשים הנמצאים בארץ בין שנה אחת לשלוש שנים: התלמידים האלה ייבחנו בכיתות הרגילות וללא התאמות.

תלמידים בכיתות רגילות הזכאים לתמיכה מתכנית השילוב: ההחלטה כיצד ייבחנו תלמידי השילוב במיצ"ב הפנימי נתונה לשיקול דעתו של צוות בית-הספר. מאחר שהמבחן מבוסס על תכנית הלימודים הכללית, ייתכן שאינו מתאים להיקף הלמידה של התלמידים האלה. עם זאת יש להכיר בחשיבות הרגשית והחברתית של עצם השתתפותם במבחן עם עמיתיהם לכיתה. לכן צוות בית-הספר צריך לשקול כיצד לבחון אותם, וזאת בהתאם ליכולותיהם הקוגניטיביות, הרגשיות והחברתיות, ובהתאם לתח"י של כל תלמיד. כמו כן בית-הספר יכול לפטור אותם מחלקים מסוימים של המבחן או משאלות קשות, או לפצל בעבורם את המבחן לכמה מקטעים.

² במבחני המיצ"ב החיצוני ניתנו תנאים אחידים, על-פי המוגדר בחוזר מנכ"ל "הוראות קבע" ח/3(א) סעיף 3-4.1 בנושא התאמות לתלמידים בעלי צרכים מיוחדים במבחנים ארציים (המיצ"ב/"מאה מושגים"/מבחני החמ"ד) בבתי-הספר היסודיים ובחטיבות הביניים.

תלמידים בעלי לקויות למידה שאינם זכאים לתמיכה מתכנית השילוב: בקבוצה זו נכללים תלמידים שאינם זכאים לתמיכה מתכנית השילוב (בין שעברו אבחון בידי גורם חיצוני ובין שלא), אך מתמודדים עם קשיי למידה, בעיקר בקריאה ובכתיבה. תלמידים אלה ייבחנו בכיתה הרגילה בלי התאמות מיוחדות, ויש לעודד אותם לענות על שאלות רבות ככל האפשר. במקרים שבהם יעלה הצורך, אפשר לתת לתלמידים אלה התאמות כמפורט לעיל ובלבד שלא יכללו הקראה או כתיבת תשובות התלמידים על-ידי המורה.

תלמידים בעלי קשיי ראייה: תלמידים אלה ייבחנו בכיתה הרגילה ויקבלו חוברת מבחן מוגדלת. על בית-הספר להיערך מראש לצילום החוברת בהגדלה.

3.ב הנחיות כלליות להעברת המבחן בכיתה

בסעיף הזה מוצגות הנחיות כלליות להעברת המבחן בכיתה. העברת המבחן על-פי הנחיות אחידות תתרום להבטחת מהימנות המבחן, ותיתן לכל תלמיד הזדמנות שווה לבטא את ידיעותיו ואת מידת שליטתו בחומר הלימודים.

שעת העברת המבחן ומשכו

- מומלץ לקיים את המבחן בשעות שבהן התלמידים ערניים, ושאינן בסביבה גורמים העלולים להפריע להם. המיצ"ב החיצוני מתקיים בשעות השלישית והרביעית של יום הלימודים, ומומלץ להעביר גם את המבחן הפנימי בשעות האלה.
- הזמן המוקצב למבחן המועבר בשלמותו הוא **90 דקות ללא הפסקות**. משך זמן זה תוכנן כך שהתלמידים יוכלו להשיב בנינוחות על כל שאלות המבחן. אם תלמידים יזדקקו לכמה דקות נוספות כדי להשלים את המבחן, אפשר לתת להם תוספת זמן קצרה, בכפוף להחלטת בית-הספר. בכל מקרה מומלץ שלא לתת תוספת זמן העולה על 15 דקות. לפני התחלת המבחן יש להודיע לתלמידים על משך הזמן העומד לרשותם, אולם אין לזרז את התלמידים במהלך המבחן ואין לכתוב על הלוח את משך הזמן הנותר לסיום המבחן.

סיום המבחן לפני תום הזמן המוקצב: בית-הספר יקבע אם התלמידים שסיימו את המבחן לפני תום הזמן המוקצב יישארו בכיתה או יצאו החוצה. רצוי לעודד את התלמידים האלה לבדוק שוב את תשובותיהם, ורק לאחר מכן למסור את חוברותיהם.

השגחה בכיתה האם: מומלץ כי המורה לעברית יעבור בכיתות הנבחרות בעת המבחן ולא ישמש משגיח באף אחת מהן. לצורך ההשגחה בכיתה מומלץ למנות מורה **שאינו** מלמד את המקצוע.

תפקידיו של המורה לעברית:

1. **מתן הבהרות לפני התחלת המבחן:** לפני התחלת המבחן ימסור המורה לעברית לפי שיקול דעתו הבהרות כלליות לתלמידים בכיתות הנבחנות בנוגע לתוכני המבחן.
2. **תיעוד שאלות התלמידים בזמן המבחן:** אחת המטרות של המבחן הפנימי היא לסייע למורה לעברית למפות את הידיעות של התלמידים ואת הקשיים שלהם. לפיכך יש חשיבות לתיעוד השאלות שהתלמידים שואלים בזמן המבחן. מומלץ כי המורה לעברית יעבור בזמן המבחן בכיתות הנבחנות וירשום את השאלות שהתלמידים שואלים. על-פי השאלות האלה ועל-פי תוצאות המבחן יוכל המורה לפתח תובנות פדגוגיות ולהסיק מסקנות שישפיעו על אופן ההוראה בכיתה.

תפקידיו של המורה המשגיח בשעת המבחן:

1. לפקח על המהלך התקין של המבחן ולשמור על הסדר ועל טוהר הבחינה.
2. לוודא שכל תלמיד עובד באופן עצמאי. שימו לב, אין להשיב לתלמידים על שאלות העוסקות בתחום התוכן, להקריא את שאלות המבחן, או לכוון את התלמידים לתשובה הנכונה.
3. ליצור אווירת עבודה שקטה ונינוחה, ללא לחץ של זמן, שתאפשר לתלמידים לבטא את הידע שלהם בצורה הטובה ביותר.
4. לסייע לתלמידים בפתרון בעיות טכניות (דפוס לא ברור, חוברת פגומה וכדומה), או בפתרון בעיות אישיות **שאינן קשורות לתוכן המבחן** (מתן אישור לאכול ולשתות במהלך המבחן על-פי מדיניות בית-הספר, טיפול בבעיות חריגות וכו').
5. לעודד את התלמידים להשיב על כל שאלות המבחן, ולבקש מהם לבדוק את תשובותיהם לפני הגשת המבחן למורה.
6. לתעד את השאלות שהתלמידים שואלים במהלך המבחן (אם המורה לעברית אינו נמצא בכיתה). ראו סעיף "תפקידיו של המורה לעברית" שלעיל.
7. אפשר לכתוב על הלוח את מספר הנקודות המוקצה לכל תשובה על כל אחת משאלות המבחן.

תלמידים הזכאים לתנאי מבחן מותאמים: תלמידים אלה יקבלו את התנאים המפורטים בסעיף ב.2 שלעיל (למשל, חוברות מבחן מוגדלות והיבחנות בכיתה שקטה).

הנחיות לתלמידים לפני חלוקת המבחן:

1. יש להסביר לתלמידים את מטרת המבחן.
2. יש לציין כמה זמן עומד לרשותם.
3. יש לציין שהמבחן מורכב משאלות מסוג רב־בררה (ר"ב), משאלות סגורות ומשאלות פתוחות. בשאלות מסוג רב־בררה יש תשובה נכונה אחת ועל התלמידים לסמן אותה. בשאלות הסגורות יש לסמן או לכתוב את התשובות הנכונות. בשאלות הפתוחות יש לכתוב את התשובה במקום המיועד לכך.
4. יש להסביר לתלמידים מה יהיה עליהם לעשות אם יסיימו את המבחן לפני הזמן.
5. יש לבקש מהתלמידים להתייחס למבחן ברצינות המרבית ולהשיב על כל השאלות. יש להציע להם לנסות ולהשיב על כל שאלה, גם אם נדמה להם שאינם יודעים את התשובה או שאינם בטוחים שתשובתם נכונה.
6. יש להסביר לתלמידים את נוהלי ההתנהגות בשעת המבחן (יציאה לשירותים, אכילה, שאילת שאלות וכו').

הנחיות לתלמידים לאחר חלוקת המבחנים: אם הוחלט לשנות את תוכן המבחן ולא לכלול בו את הטקסט השימושי (ראו סעיף ב.4 שלהלן), יש להבהיר לתלמידים על אילו שאלות עליהם להשיב ועל אילו לא. יש להבהיר כי השאלות המבוטלות לא ייכללו בחישוב הציון. מומלץ לכתוב פרטים אלה על הלוח.

4.ב התאמות לצורכי בית-הספר בתוכן המבחן ובאופן העברתו

המיצ"ב הפנימי הוא מבחן פנים בית-ספרי, ואחד היתרונות הנובעים מכך הוא שאפשר להתאימו לצורכי בית-הספר (זאת בניגוד למיצ"ב החיצוני, שבו העברה ובדיקה סטנדרטיות הן הכרחיות).

עקרונית מבחני המיצ"ב נבנים בהלימה לתכניות הלימודים בכל תחום דעת, ולכן רצוי להעבירם לתלמידים במתכונתם המלאה. עם זאת קיימת שונות בין בתי-הספר בתהליכי ההוראה-למידה, ומבחן המיצ"ב, בשל היותו סטנדרטי ואחיד, לעתים אינו נמצא בהלימה מלאה עם ההוראה והלמידה בכיתה מסוימת.

לפיכך בית-הספר רשאי, לפי שיקול דעתו, להעביר את מבחן המיצ"ב הפנימי ו/או להעריך אותו בדרכים שונות מאלה המופיעות בהנחיות. כלומר קיימת אפשרות לערוך התאמות במבחן כך שתוצאותיו יוכלו לסייע לבית-הספר בתהליכי קבלת החלטות בנוגע לתכנון ההוראה והלמידה בנושאי הלימוד הנבדקים, ובנוגע להתפתחותם של לומדים בעלי יכולות שונות.

עם זאת חשוב לזכור כי העברה לא סטנדרטית של המיצ"ב הפנימי לא תאפשר לערוך השוואה תקפה להישגי קבוצות השוואה הארציות.

להלן כמה אפשרויות להגמשת השימוש במיצ"ב הפנימי:

1. **התאמת תוכן המבחן לנלמד בכיתה:** מאחר שהמבחן כולל שלושה טקסטים, במקרה הצורך אפשר לבחון את התלמידים בשני טקסטים בלבד. במקרה כזה מומלץ לוותר על הטקסט השימושי, ולא על טקסט המידע או על טקסט הטיעון/השכנוע.

2. התאמות בהעברת המבחן בכיתה:

- **משך הבחינה** – בית-הספר יכול להחליט אם להאריך את משך הבחינה או לקצרו בהתאם לשינויים שערך במבחן או על יסוד שיקולים אחרים.
- **העברת המבחן בכמה מקטעים** – אפשר לבחון את התלמידים בכל טקסט בנפרד במועדים שייקבעו על-ידי בית-הספר.

3. **שינוי בהליך הבדיקה** – ראו סעיף ג.3.

פרק ג': הנחיות לבדיקת המבחן

פרק זה כולל מידע שיסייע לצוות בית-הספר בבדיקת המבחן ובציונו. הפרק מציג את המחווה ומתאר את ההנחיות לשימוש בו וגם הנחיות הנוגעות לחישוב הציונים על-ידי שימוש בכלי עזר שונים. כמו כן מוצגות בפרק הצעות לחישוב הציונים בהתאם לצורכי בית-הספר ומוצגים הסברים על ההשוואה בין הנתונים של בית-הספר ובין הנתונים של כלל בית-הספר דוברי העברית.

1.ג המחווה וההנחיות לשימוש בו בעת בדיקת המבחנים

לנוחיות המורים נעשה מאמץ לפתח מחווה מפורטת ככל האפשר. המחווה מציין את סוג הפריט (רב-בררה/פתוח/סגור), את התשובה הנכונה לכל פריט, לרבות תיאור של רמות הביצוע האפשריות, ואת טווח הערכים לתשובה.

שימו לב,

- בעמודה שכותרתה "אפשרויות הציון", הערכים או טווח הערכים מתייחסים לאפשרויות הניקוד (אותן אפשרויות מופיעות גם בדף ריכוז הציונים). אם, למשל, כתוב כי הניקוד הוא 0-2, התלמיד יכול לקבל אפס נקודות, נקודה אחת או 2 נקודות. אם כתוב 0,2, התלמיד יכול לקבל אפס נקודות או 2 נקודות, ללא ניקוד ביניים.
- יש לתת ניקוד לכל שאלה בנפרד.
- **בכל שאלות המבחן** אם התלמיד לא כתב תשובה או לא סימן תשובה, יש לתת לו ציון 0.
- **בפריטים הפתוחים** (בניית תשובה) אם התלמיד כתב יותר ממספר התשובות הנדרש, ייבדקו רק אלה הנדרשות לפי סדר כתיבתן (אלא אם כן מצוין אחרת). אין להפחית נקודות על שגיאות כתיב או על ניסוח שגוי אלא במשימות של הבעה בכתב.
- **בפריטים מסוג רב-בררה** (ר"ב) אם התלמיד סימן יותר מתשובה אחת, יש לתת לו ציון 0.

מחווון למבחן בעברית לכיתה ח', מיצ"ב פנימי, התשע"ג

מספר הפריט	סוג הפריט	הציון על-פי רמות הביצוע/התשובה הנכונה	אפשרויות הציון
		פרק ראשון: טקסט מידע – "תנועות נוער"	
1	פתוח איתור מידע	2 = העתקה של המשפט משורות 11–14 או של חלקים ממנו: "חברי הקבוצה שרו שירי-עם, רקדו ריקודי-עם, לבשו בטיוליהם בגדים פשוטים, ובילו מסביב למדורה." 0 = כל תשובה אחרת, לרבות העתקה עודפת.	2,0
2	פתוח איתור מידע	2 = תשובה הכוללת את שתי הסיבות האלה: • סירובן של תנועות הנוער הגרמניות לקבל יהודים; • התחזקות התודעה הציונית/החינוך לערכים לאומיים-ציוניים. הערה: אם נכתבה יותר מסיבה אחת בשורה, יש לבדוק רק את הסיבה שנכתבה ראשונה (גם אם בשורה האחרת לא נכתבו סיבות כלל). 1 = תשובה הכוללת את אחת הסיבות הנ"ל. 0 = תשובה הכוללת שתי סיבות שגויות.	2-0
3	ר"ב פרשנות והיסק	2 = תשובה נכונה: (3) למרות זאת 0 = כל תשובה אחרת.	2,0
4	ר"ב הערכה וביקורת	2 = תשובה נכונה: (2) רצף של זמן. 0 = כל תשובה אחרת.	2,0
5	ר"ב פרשנות והיסק	2 = תשובה נכונה: (2) בפסקה שבשורות 35–49 0 = כל תשובה אחרת.	2,0
6	ר"ב פרשנות והיסק	2 = תשובה נכונה: (4) להציג נתונים עדכניים על תנועות הנוער. 0 = כל תשובה אחרת.	2,0
7	סגור איתור מידע	2 = סימון שלושת פרטי המידע 1, 4 ו-5 בלבד. 1 = סימון רק שניים מפרטי המידע 1, 4 ו-5 או סימון ארבעה פרטי מידע ובהם שלושת פרטי המידע 1, 4 ו-5. 0 = כל תשובה אחרת.	2-0

מספר הפריט	סוג הפריט	הציון על-פי רמות הביצוע/התשובה הנכונה	אפשרויות הציון
		הערה: שאלה 8 נבדקת פעמיים: פעם בהבנת הנקרא (התוכן) ופעם בהבעה בכתב (המבנה והלשון) (כ8)	
8	פתוח הערכה וביקורת	<p>2 = תשובה הכוללת הצגת דעה מפורשת ונימוק רלוונטי לדעה זו המתבסס על הטקסט או על ידע כללי, לדוגמה:</p> <p>– לפי דג'י טוב שיש אג גולגול פולר, כי זה מחזק אג בני פולר ופולר לא יוצאים ארמובאג ארמובאג. הם פולרים ארמובאג ארמובאג, אפולר אג חברים אג מדריכים.</p> <p>– אדג'י גולגול פולר קרמ מילגול פולר כי אפשר ארמובאג חברים אג בחוגים ארמובאג חברים במקומות אחרים, כמו בשכונת אא אפולר בפייסבוק. פולר אג אג משחקים בגולגול פולר, אא כמו פולר, שפולר ארמובאג.</p> <p>1 = תשובה הכוללת הצגת דעה מפורשת ונימוק חלקי או כללי מדי, לדוגמה:</p> <p>– אדג'י פולגול פולר מילגול פולר פולר כי פולר יש חברים אפולר אפולר אפולר אפולר.</p> <p>או</p> <p>תשובה שאינה כוללת הצגת דעה חד-משמעית, אך כוללת נימוקים המתייחסים לשני הצדדים, לדוגמה:</p> <p>– מו שארמובאג אפולר אפולר, ארמובאג אפולר אפולר כי זה מו שפולר אפולר. אפולר יש כארמובאג שפולר אפולר אפולר אפולר אפולר אפולר.</p> <p>או</p> <p>תשובה שאינה כוללת הצגת דעה, אך כוללת נימוק רלוונטי.</p> <p>0 = כל תשובה אחרת, לרבות תשובה הכוללת הצגת דעה ללא נימוק.</p>	2-0

מספר הפריט	סוג הפריט	הציון על-פי רמות הביצוע/התשובה הנכונה	אפשרויות הציון
כ8	פתוח הבעה בכתב	<p>התוכן נבדק בשאלה 8.</p> <p>הערה: יש לבדוק את איכות הכתיבה ללא תלות באיכות התוכן.</p> <p>בדיקה הוליסטית של איכות הכתיבה בלבד המתייחסת לרכיבים האלה:</p> <ul style="list-style-type: none"> לכידות וקישוריות הטקסט רציף (אינו כתוב בנקודות), ויש בו קשר לוגי בין משפטים, בין רעיונות ובין החלקים השונים של הטקסט. בטקסט יש שימוש נכון במילות קישור המבטאות את הקשר הלוגי בין רכיבי התוכן. משלב לשון משלב הלשון בינוני-גבוה, לשון עניינית וללא שימוש בסלנג. מורפולוגיה הקפדה על תקינות התצורה. תחביר הקפדה על דגמי המשפט, התאמה במין, במספר וביידוע. פיסוק שימוש תקני בסימני הפיסוק (למעט סימן הפסיק באמצע משפט). כתיב כתיב נכון. אין להפחית נקודות על כתיב מלא או על כתיב חסר. אין להפחית נקודות על שגיאת כתיב אחת. הערה: שגיאת כתיב החוזרת על עצמה תיחשב שגיאת כתיב אחת. <p>8 = תשובה באיכות כתיבה טובה שיש בה חמש שורות לפחות (כ-30 מילים) ללא העתקה מלאה של הכתוב בשאלה.</p> <p>6 = תשובה באיכות כתיבה בינונית שיש בה חמש שורות לפחות, או תשובה באיכות כתיבה טובה הקצרה מחמש שורות.</p> <p>3 = תשובה באיכות כתיבה נמוכה שיש בה חמש שורות לפחות, או תשובה באיכות כתיבה בינונית הקצרה מחמש שורות.</p> <p>0 = כתיבה בסוגה אחרת מזו הנדרשת במטלה או כתיבת משפט אחד בלבד או כתיבה על נושא אחר.</p>	8,6,3,0
9	ר"ב לשון ומטה לשון	<p>2 = תשובה נכונה: (2) כי היא שם של ארגון או מוסד.</p> <p>0 = כל תשובה אחרת.</p>	2,0
10	ר"ב לשון ומטה לשון	<p>2 = תשובה נכונה: (1) הַתְּאֲדוֹת</p> <p>0 = כל תשובה אחרת.</p>	2,0
11	סגור לשון ומטה לשון	<p>2 = סימון שלוש המילים 2, 5, ו-6 בלבד.</p> <p>1 = סימון רק שתיים מהמילים 2, 5 ו-6 או</p> <p>סימון ארבע מילים ובהן שלוש המילים 2, 5 ו-6.</p> <p>0 = כל תשובה אחרת.</p>	2-0

מספר הפריט	סוג הפריט	הציון על-פי רמות הביצוע/התשובה הנכונה	אפשרויות הציון
		פרק שני: טקסט טיעון/שכנוע – "מי באמת צריך גני חיות?!", "צריך גני חיות, ולא – הם ייעלמו"	
12	פתוח איתור מידע	2 = תשובה על-פי שורות 14–20 (בלשון התלמיד או בלשון הטקסט) המתייחסת לאחד הרעיונות האלה או לשניהם: <ul style="list-style-type: none"> עליונותו של האדם ורודנותו לא פחתו עקב שיפור התנאים בגני חיות. למרות השיפור בתנאים, עדיין מדובר בכליאה של בעלי חיים. לדוגמה: – יוסי וולפסון אומר שיש מקומות שמחזיקים את החיות, הם מחזיקים שקופים אל גלגל מים אך זה עדיין נחשב כליאה. 0 = כל תשובה אחרת, לרבות: א. תשובה הכוללת רק את הטענה (שורות 14–15). ב. תשובה המתייחסת רק לשורות 19–20. ג. העתקה גורפת של כל הפסקה (שורות 14–20).	2,0
13	ר"ב פרשנות והיסק	2 = תשובה נכונה: (3) להציג לקוראים את התנגדותו לקיומם של גני חיות. 0 = כל תשובה אחרת.	2,0
14	ר"ב לשון ומטה לשון	1 = תשובה נכונה: (2) גני החיות לא באמת משרתים ערכים נעלים של חינוך להגנת בעלי חיים ולאהבת הטבע, כמו שהם חושבים. 0 = כל תשובה אחרת.	1,0
15	ר"ב פרשנות והיסק	2 = תשובה נכונה: (1) להציג עמדה מנוגדת לזו של יוסי וולפסון. 0 = כל תשובה אחרת.	2,0

מספר הפריט	סוג הפריט	הציון על-פי רמות הביצוע/התשובה הנכונה	אפשרויות הציון																
16	פתוח איתור מידע	<p>2 = תשובה הכוללת את שני התפקידים האלה:</p> <ul style="list-style-type: none"> • שימור מינים או כל פעולה המבטאת שימור מינים, כגון מניעת הכחדה, עזרה בהישרדות, הצלת מינים, הגנה על בעלי חיים. • חינוך לשמירה על הטבע או כל פעולה אחרת הקשורה לחינוך, כגון לגרום לקהל ללמוד על בעלי החיים, לפעול שיכירו את בעלי החיים, להבהיר את חשיבות הטבע לאדם, לגרום שיכירו בערך של בעלי החיים, לפעול שיבינו שקיומם של בעלי החיים תלוי באדם. <p>הערות:</p> <p>1. אם נכתב יותר מתפקיד אחד בשורה, יש לבדוק רק את התפקיד שנכתב ראשון (גם אם בשורה האחרת לא נכתבו תפקידים כלל).</p> <p>2. אם נכתב שם הפעולה בלבד, כגון "שימור" או "חינוך", התשובה תיחשב נכונה.</p> <p>1 = תשובה הכוללת את אחד התפקידים הנ"ל.</p> <p>0 = כל תשובה אחרת, לרבות תשובה המתייחסת לתפקיד שהיה לגני החיות בעבר, כגון בידור להמונים/חינוך משולב בבידור.</p>	2-0																
17	סגור פרשנות והיסק	<table border="1"> <thead> <tr> <th>המשפט</th> <th>גני החיות</th> <th>הארגונים לזכויות בעלי חיים</th> <th>בעלי החיים</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1. "אנו לא רוצים לכלוא לשווא בעלי חיים..." (שורות 24-25)</td> <td>☒</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>2. "... שהמטרות שלנו אינן שונות." (שורות 29-30)</td> <td>☒</td> <td>☒</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>3. "... וכך כולנו נרוויח..." (שורה 31)</td> <td>☒</td> <td>☒</td> <td>☒</td> </tr> </tbody> </table> <p>3 = תשובה הכוללת סימונים בכל המקומות הנכונים בשלושה סעיפים בטבלה.</p> <p>2 = תשובה הכוללת סימונים בכל המקומות הנכונים בשני סעיפים בטבלה.</p> <p>1 = תשובה הכוללת סימונים בכל המקומות הנכונים בסעיף אחד בטבלה.</p> <p>0 = תשובה הכוללת סימונים שגויים בשלושה סעיפים בטבלה.</p>	המשפט	גני החיות	הארגונים לזכויות בעלי חיים	בעלי החיים	1. "אנו לא רוצים לכלוא לשווא בעלי חיים..." (שורות 24-25)	☒	☐	☐	2. "... שהמטרות שלנו אינן שונות." (שורות 29-30)	☒	☒	☐	3. "... וכך כולנו נרוויח..." (שורה 31)	☒	☒	☒	3-0
המשפט	גני החיות	הארגונים לזכויות בעלי חיים	בעלי החיים																
1. "אנו לא רוצים לכלוא לשווא בעלי חיים..." (שורות 24-25)	☒	☐	☐																
2. "... שהמטרות שלנו אינן שונות." (שורות 29-30)	☒	☒	☐																
3. "... וכך כולנו נרוויח..." (שורה 31)	☒	☒	☒																

מספר הפריט	סוג הפריט	הציון על-פי רמות הביצוע/התשובה הנכונה	אפשרויות הציון
18	פתוח הערכה וביקורת	<p>2 = תשובה המתייחסת לקשר שבין תוכן המידע שבהערות השוליים בשני הטקסטים או באחד מהם (נכתב בהכללה, כגון מומחיות, השכלה, הבנה בתחום, בעלי עניין) ובין סוג ההשפעה שלו על עמדת הקורא (מאמין, משתכנע, צריך לשקול), לדוגמה:</p> <ul style="list-style-type: none"> - אני מאמין/אנישלה שפואל מוסמך או אנישלה פלז פשכא גבאה. ("אני מאמין" - השפעה על הקורא; "מוסמך"/"השכלה" - תוכן המידע בהכללה) - לפי זה מבינים שהם לא אנשים מהשורה" - תוכן המידע בהכללה; "צריך ברצינות" ("לא אנשים מהשורה" - תוכן המידע בהכללה; "צריך לשקול" - השפעה על הקורא) - כקואל שוכנעתי יגרי מיוסי וואפסון כי ראיתי שפואל פלז אמון זכויג פלזי חיים ופואל מביין פולשא. ("שוכנעתי" - השפעה על הקורא; "מביין בנושא" - תוכן המידע בהכללה) <p>1 = תשובה המתייחסת לתוכן המידע שבהערות השוליים בשני הטקסטים או באחד מהם (נכתב בהכללה) או לסוג ההשפעה שלו על עמדת הקורא, לדוגמה:</p> <ul style="list-style-type: none"> - המידע הפשוט כזה שלואים שהכאבים הם אנשים שמבינים פולשא פלזי הם כגבא. (חסר סוג ההשפעה) - זה יכול לחזק את המדג פקואים. (חסר תוכן המידע) - המידע לא הפשוט פלזי, כי מה שהשוב אי זא דגאם אלא מה שהם פלזים. (חסר סוג ההשפעה) <p>0 = כל תשובה אחרת, לרבות:</p> <ul style="list-style-type: none"> א. חזרה על הכתוב בהערות השוליים. ב. הצגת הערות השוליים בתפקיד נותנות מידע על אודות כותבי המאמרים, לדוגמה: <ul style="list-style-type: none"> - אני בגר קרא יודע מי כגבא אג פמאמרים. - זה מוסמך/אני מידע. 	2-0

מספר הפריט	סוג הפריט	הציון על-פי רמות הביצוע/התשובה הנכונה			אפשרויות הציון			
19	סגור פרשנות והיסק				2-0			
					מסכימים	לא מסכימים		
					1. המראָה של גני החיות השתנה במשך הזמן.	☒ ₁	☐ ₂	
					2. גני החיות מעודדים אהבה לטבע.	☐ ₁	☒ ₂	
					3. בני האדם אחראים במידה רבה להכחדתם של בעלי חיים.	☒ ₁	☐ ₂	
4. גני החיות חיוניים לבעלי החיים.	☐ ₁	☒ ₂						
<p>2 = תשובה הכוללת ארבעה סימונים נכונים.</p> <p>1 = תשובה הכוללת שלושה סימונים נכונים.</p> <p>0 = תשובה הכוללת שני סימונים נכונים או פחות.</p>								

מספר הפריט	סוג הפריט	הציון על-פי רמות הביצוע/התשובה הנכונה	אפשרויות הציון
		הערה: שאלה 20 נבדקת פעמים: פעם בהבנת הנקרא (התוכן) ופעם בהבעה בכתב (המבנה והלשון) (20כ)	
20	פתוח הערכה וביקורת	<p>2 = תשובה הכוללת הסכמה להצעה ונימוק המציג את המטרה המשותפת של גני החיות ושל הארגונים לזכויות בעלי חיים (הצלה, מניעת הכחדה, שימור, חינוך לשמירה על הטבע), לדוגמה:</p> <p>– אני חושב שהצלה טובה, כי ככה בעלי החיים ייפנו מגנאים טובים יותר בעלי החיים (הצלה, מניעת הכחדה, שימור, חינוך לשמירה על הטבע), לדוגמה:</p> <p>או</p> <p>תשובה הכוללת אי הסכמה להצעה ונימוק הטוען שלמעשה אין להם מטרה משותפת (כיוון שהארגונים לזכויות בעלי חיים מתנגדים לקיומם של גני חיות), לדוגמה:</p> <p>– אדלג הפצה לא טובה, כי הארגונים לזכויות בעלי חיים חושבים שאם אפשר לשמור על הפצתם של בעלי החיים בגן או באישה בעלי החיים לא צריך להצלה טובה (מהתשובה משתמעת התנגדות הארגונים לקיומם של גני חיות ולכן לא יכולה להיות להם מטרה משותפת)</p> <p>0 = כל תשובה אחרת, לרבות:</p> <p>א. תשובה הכוללת חזרה על הכתוב בשאלה ללא התייחסות למטרה המשותפת, לדוגמה:</p> <p>– אדלג הפצה טובה כי כדאי לשלם בעלי החיים ילפלו את הגן או החיה ולכן להצלה טובה (חזרה על הכתוב בשאלה ללא פיתוח וללא התייחסות למטרה המשותפת)</p> <p>– אדלג הפצה זו טובה מאד, מפני שכך גני החיים ילפלו את הגן או החיה ולכן החיה לא יסבאו. הארגונים יסכימו עם גני החיים ולא יגלגלו אקיומם של גני החיים וכך יוכלו להצלה טובה יותר (חזרה על הכתוב בשאלה ללא התייחסות למטרה המשותפת)</p> <p>ב. תשובה הכוללת נימוק המציין שההצעה היא פשרה/הסכמה בין הצדדים, לדוגמה:</p> <p>– אדלג הפצה טובה כי זה יכול לזכות בעל החיים או החיה או:</p> <p>ג. תשובה הכוללת הצגת דעה ללא נימוק.</p> <p>ד. תשובה הכוללת הצגת דעה ונימוק הסותר את הדעה.</p>	2,0

מספר הפריט	סוג הפריט	הציון על-פי רמות הביצוע/התשובה הנכונה	אפשרויות הציון
20	פתוח הבעה בכתב	<p>התוכן נבדק בשאלה 20.</p> <p>הערה: יש לבדוק את איכות הכתיבה ללא תלות באיכות התוכן.</p> <p>בדיקה הוליסטית של איכות הכתיבה בלבד המתייחסת לרכיבים האלה:</p> <ul style="list-style-type: none"> • לכידות וקישוריות • משלב לשון • מורפולוגיה • תחביר • פיסוק • כתיב <p>(ראו פירוט בשאלה 8).</p> <p>7 = תשובה באיכות כתיבה טובה שיש בה שלוש שורות לפחות (כ-20 מילים).</p> <p>5 = תשובה באיכות כתיבה בינונית שיש בה שלוש שורות לפחות, או תשובה באיכות כתיבה טובה הקצרה משלוש שורות.</p> <p>2 = תשובה באיכות כתיבה נמוכה שיש בה שלוש שורות לפחות, או תשובה באיכות כתיבה בינונית הקצרה משלוש שורות.</p> <p>0 = תשובה באיכות כתיבה נמוכה מאוד.</p>	7,5,2,0
21	פתוח לשון ומטה לשון	<p>2 = תשובה הכוללת את ארבע ההשלמות האלה:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. שישה 2. חמש 3. אחת עשרה 4. שלושה <p>1 = תשובה הכוללת שלוש או שתיים מן ההשלמות הנ"ל.</p> <p>0 = תשובה הכוללת את אחת ההשלמות הנ"ל או כל תשובה אחרת.</p>	2-0

מספר הפריט	סוג הפריט	הציון על-פי רמות הביצוע/התשובה הנכונה	אפשרויות הציון
		פרק שלישי: הבעה בכתב – סיכום	
22	הבעה בכתב	מטלת ההבעה בכתב נבדקת לפי הקטגוריות של תוכן ומבנה ושל לשון. במטלה הזאת לא פורטו כל רמות הביניים של הביצוע. אפשר לתת ניקוד חלקי בטווח הנקודות הנתון בכל אחד מהפרמטרים לפי שיקול דעתו של המעריך.	
		0 = כתיבה שאינה סיכום; או כתיבת משפט אחד בלבד; או העתקה גורפת ללא קשר למטלה (שימו לב: העתקה מושכלת של משפטים מן הטקסטים וקישורים באופן הולם – תיבדק).	
		א. כללי	
4-0	פתוח התאמה לסוגה ולמטלה	הערה: יש לחבר את מספר הנקודות בשני הרכיבים (התאמה לסוגה והתאמה למטלה) ולכתוב/ולהקליד את סכום הנקודות במקום המתאים. התאמה לסוגה (2-0) 2 = תמציתיות, הכללות, אזכור של הטקסט/ים (אין חובה לציין את כל פרטי תעודת הזהות ואת מראה המקום של הטקסט), כתיבה בגוף שלישי, ללא דוגמאות, ללא עמדה אישית של התלמיד. התאמה למטלה (2-0) 2 = סיכום שאינו כולל את רכיבי התוכן האלה: תיאור גני החיות בעבר, תיאור מצב המינים כיום, דרכי הפעולה שמציע שמוליק ידוב בסוף תגובתו.	
		ב. תוכן ומבנה	
10-0	פתוח תוכן ומבנה	הערה: יש לחבר את מספר הנקודות בשני הרכיבים (תוכן: הטענות והנימוקים של הכותבים ומבנה) ולכתוב/ולהקליד את סכום הנקודות במקום המתאים. תוכן: הטענות והנימוקים של הכותבים (6-0) 6 = סיכום הכולל את הטענה העיקרית של יוסי וולפסון ונימוק אחד לפחות לטענה זו וגם את תגובתו של שמוליק ידוב ונימוק אחד לפחות מתוך תגובתו. <u>טקסט 1 – יוסי וולפסון</u> • <u>הטענה:</u> כל טענה המביעה התנגדות לקיומם של גני חיות. (1 נק') • <u>הנימוק:</u> כל נימוק המתייחס לכליאה של בעלי חיים בגני חיות או להשלכותיה/להפגנת עריצותו של האדם בטבע. (2 נק') <u>טקסט 2 – שמוליק ידוב</u> • <u>התגובה:</u> כל תגובה התומכת בקיומם של גני חיות. (1 נק') • <u>הנימוק:</u> כל נימוק המתייחס לכך שגני החיות מסייעים בשימור מינים או מחנכים לאהבת הטבע ובעלי החיים. (2 נק')	

מספר הפריט	סוג הפריט	הציון על-פי רמות הביצוע/התשובה הנכונה	אפשרויות הציון
		<p>מבנה (0-4)</p> <p>4 = סיכום שהמאפיינים שלו הם:</p> <ul style="list-style-type: none"> • טקסט רציף שאינו כתוב בנקודות או בראשי פרקים. • לכידות: קשר לוגי בין החלקים השונים של הטקסט, ובלבד שתהיה זיקה בין הטקסטים (השוואה, הפרכה, הסתייגות). <p>אפשר לכתוב את הסיכום בכמה דרכים, לדוגמה:</p> <p>1. הטענה של יוסי וולפסון + נימוק התגובה של שמוליק ידוב + נימוק</p> <p>2. הטענה של יוסי וולפסון + התגובה של שמוליק ידוב נימוק של יוסי וולפסון + נימוק של שמוליק ידוב</p> <ul style="list-style-type: none"> • קישוריות: שימוש נכון במילות קישור המבטאות את הקשר הלוגי בין הרכיבים השונים. 	
		ג. לשון	
	פתוח לשון	<p>תקינות</p> <p>4 = מורפולוגיה – הקפדה על תקינות התצורה.</p> <p>תחביר – הקפדה על דגמי המשפט, התאמה במין, במספר ובידוע.</p> <p>פיסוק – שימוש תקני בסימני הפיסוק (למעט סימן הפסיק באמצע משפט).</p> <p>כתיב – כתיב נכון. אין להפחית נקודות על כתיב מלא או על כתיב חסר. אין להפחית נקודות על שגיאת כתיב אחת.</p> <p>הערה: שגיאת כתיב החוזרת על עצמה תיחשב שגיאת כתיב אחת.</p>	4-0
	פתוח לשון	<p>משלב לשון</p> <p>2 = משלב הלשון בינוני-גבוה, לשון עניינית וללא שימוש בסלנג.</p>	2-0

מספר הפריט	סוג הפריט	הציון על-פי רמות הביצוע/התשובה הנכונה	אפשרויות הציון
		פרק רביעי: טקסט שימושי – "קומפוסט בחצר הבית – הנחיות למשתמשים"	
23	פתוח איתור מידע	<p>2 = תשובה הכוללת שני יתרונות של הקומפוסט המצוינים בטקסט והמתייחסים לשניים מההיבטים האלה:</p> <ul style="list-style-type: none"> • מחזור/הפחתת פסולת/שמירה על איכות הסביבה/הפחתת עלויות הטיפול בפסולת • העשרת הקרקע/הזנת הצמח/טיוב הקרקע/דישון הקרקע • הקומפוסט אורגני/מפחית את השימוש בדשנים כימיים • לקומפוסט אין ריח רע • הקומפוסט זול • אפשר לאחסן את הקומפוסט לתקופה בלתי מוגבלת <p>הערה: אם נכתב יותר מיתרון אחד בשורה, יש לבדוק רק את היתרון שנכתב ראשון (גם אם בשורה האחרת לא נכתבו יתרונות כלל).</p> <p>1 = תשובה הכוללת את אחד היתרונות הנ"ל.</p> <p>0 = כל תשובה אחרת.</p>	2-0

מספר הפריט	סוג הפריט	הציון על-פי רמות הביצוע/התשובה הנכונה	אפשרויות הציון
24	פתוח פרשנות והיסק	3,1,0	<p>3 = כתיבה של שני הפריטים האלה (או סימונם ברשימה): פחיות משקה וגביע יוגורט ריק, והסבר המתייחס לכך שהם עשויים מחומר שאינו אורגני או שאינו מתפרק (באופן ביולוגי), לדוגמה:</p> <p>– לביף פילאט אפחית המשקה, משום שהם עשויים ממגבא ומפוסטיק אפם לא מגפרקים באופן ביולוגי, ואינם מגבאים.</p> <p>1 = כתיבה של שני הפריטים הנכונים בלבד ללא הסבר או</p> <p>כתיבה של שני הפריטים הנכונים בלבד והסבר חלקי או לא רלוונטי, לדוגמה:</p> <p>– פחית משקה, לביף וילאט ריק, כי הם נמצאים ברשימה של מה שאסור לשים. (הסבר חלקי)</p> <p>– לביף פילאט אפחית המשקה כי הם עשויים ממגבא ומפוסטיק. (הסבר חלקי)</p> <p>– משום הפריטים שאינם מגבאים הם לביף וילאט ריק אפחית משקה, כי הם ארוזאג ולא מצאן. (הסבר לא רלוונטי)</p> <p>או</p> <p>כתיבה של שני הפריטים הנכונים ושל פריט אחד שגוי והסבר רלוונטי, לדוגמה:</p> <p>– פחית משקה, חולצת כגנה קולפה ולביף וילאט ריק, כי הם עשויים מחומרים שאינם מגבאים.</p> <p>או</p> <p>כתיבה של פריט אחד נכון (גם אם נכתב פריט נוסף שגוי) והסבר רלוונטי, לדוגמה:</p> <p>– פחית משקה אינה ארוזאג או חולצת כגנה אם לא גלזאג.</p> <p>0 = כל תשובה אחרת, לרבות:</p> <p>א. כתיבה של פריט אחד נכון ללא הסבר.</p> <p>ב. כתיבה של פריט אחד נכון והסבר חלקי או לא רלוונטי, לדוגמה:</p> <p>– אסור לזרוק קופאג לילינים אפחית משקה עשויים ממגבא מפני שזם פולח באיכאג פקומפוסט.</p> <p>ג. כתיבה של שני הפריטים הנכונים ושל פריט אחד שגוי והסבר חלקי או לא רלוונטי.</p>

מספר הפריט	סוג הפריט	הציון על-פי רמות הביצוע/התשובה הנכונה	אפשרויות הציון
25	ר"ב לשון ומטה לשון	2 = תשובה נכונה: (4) כתב הטלויזיה _____ כתבה ישנה – הוסיף לה תמונות ושידר אותה שוב. 0 = כל תשובה אחרת.	2,0
26	סגור פרשנות והיסק	2 = סימון שתי המטרות 3 ו-6 בלבד. 1 = סימון רק אחת המטרות 3 או 6 או סימון שלוש מטרות ובהן שתי המטרות 3 ו-6. 0 = כל תשובה אחרת.	2-0
27	ר"ב הערכה וביקורת	1 = תשובה נכונה: (1) לציבור הרחב 0 = כל תשובה אחרת.	1,0
28	סגור איתור מידע	2 = כתיבת ארבעת המספרים האלה בסדר הזה: 2 5 1 4 3 1 = כתיבת שניים מהמספרים הנ"ל בסדר הנכון. 0 = כתיבת כל סדר אחר של המספרים.	2-0
29	ר"ב פרשנות והיסק	2 = תשובה נכונה: (4) 0 = כל תשובה אחרת.	2,0

מספר הפריט	סוג הפריט	הציון על-פי רמות הביצוע/התשובה הנכונה	אפשרויות הציון															
30	פתוח פרשנות והיסק	<p>3 = תשובה המתייחסת לשני תנאי התחזוקה האלה:</p> <ul style="list-style-type: none"> שמירה על לחות הערמה, לדוגמה: <ul style="list-style-type: none"> – הָרַמָּה צְרִיכָה אֶפְיוֹר אֶחָד כַּמְטֹאִיג סְחֹטָה, אֵלָא רַטָּאפּ מַדִּי אִלָּא יִבְלֵה. • ערבוב/אורור הערמה, לדוגמה: <ul style="list-style-type: none"> – מַדִּי פֶלֶם בְּפֶלֶם רְצוּי אֶלְרַבֵּה אֵלָּה הָרַמָּה. – תְּרַמָּה מַאֲלֹרְכָה. <p>הערה: אם נכתב יותר מתנאי תחזוקה אחד בשורה, יש לבדוק רק את התנאי שנכתב ראשון (גם אם בשורה האחרת לא נכתבו תנאי תחזוקה כלל).</p> <p>1 = תשובה המתייחסת לאחד מתנאי התחזוקה הנ"ל. 0 = כל תשובה אחרת, לדוגמה:</p> <ul style="list-style-type: none"> – פֶּסְסֹאֵל הַאֲוֵרְגֵיג פֶּאֲלֵטָה חֹמֶה בְּהַלְיָךְ הַיּוֹלְצִיגָה בְּדֶשֶׁן נֶלְדָּה סֵה מְעֹאֵר צִלְצִימֹס, אֶפְיוֹרְטָה חֹמֶה הַיּוֹאֲלֵטָה אֵלְכָךְ לִפְהַלְיָךְ מֵאֶקְדָּם. 	3,1,0															
31	סגור איתור מידע	<table border="1"> <thead> <tr> <th>השאלה</th> <th>יש</th> <th>אין</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1. באיזו עונה כדאי להכין קומפוסט?</td> <td>☐</td> <td>☒</td> </tr> <tr> <td>2. כמה זמן נמשכת הכנה של קומפוסט?</td> <td>☐</td> <td>☒</td> </tr> <tr> <td>3. כיצד יודעים מתי קומפוסט מוכן?</td> <td>☒</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>4. כמה זמן אפשר להשתמש בקומפוסט לאחר שהוא מוכן?</td> <td>☒</td> <td>☐</td> </tr> </tbody> </table> <p>2 = תשובה הכוללת ארבעה סימונים נכונים. 1 = תשובה הכוללת שלושה סימונים נכונים. 0 = תשובה הכוללת שני סימונים נכונים או פחות.</p>	השאלה	יש	אין	1. באיזו עונה כדאי להכין קומפוסט?	☐	☒	2. כמה זמן נמשכת הכנה של קומפוסט?	☐	☒	3. כיצד יודעים מתי קומפוסט מוכן?	☒	☐	4. כמה זמן אפשר להשתמש בקומפוסט לאחר שהוא מוכן?	☒	☐	2-0
השאלה	יש	אין																
1. באיזו עונה כדאי להכין קומפוסט?	☐	☒																
2. כמה זמן נמשכת הכנה של קומפוסט?	☐	☒																
3. כיצד יודעים מתי קומפוסט מוכן?	☒	☐																
4. כמה זמן אפשר להשתמש בקומפוסט לאחר שהוא מוכן?	☒	☐																

מספר הפריט	סוג הפריט	הציון על-פי רמות הביצוע/התשובה הנכונה	אפשרויות הציון
32	פתוח לשון ומטה לשון	2 = תשובה הכוללת את שני הפעלים האלה: 1. הציבו 2. אחסנו 1 = תשובה הכוללת את אחד הפועלים הנ"ל. 0 = כל תשובה אחרת.	2-0
33	ר"ב לשון ומטה לשון	2 = תשובה נכונה: (3) העִרְמָה צריכה להיות לחה (מטלית סחוטה...) 0 = כל תשובה אחרת.	2,0

2.ג הנחיות לבדיקת המבחן ולחישוב הציונים

כללי

מוצע כי המבחנים של כל כיתה ייבדקו בידי צוות המורים לעברית בבית-הספר. כמו כן מוצע שרכז המקצוע או רכז השכבה, או מי שימונה לצורך כך בידי מנהל בית-הספר, ילוו את התהליך הזה. יש לבדוק את המבחנים בהתאם למחווון המצורף לעיל (1.ג) ובצמידות אליו. זכרו כי תוצאות המבחנים נועדו לשימוש פנימי, ובית-הספר אינו נדרש לדווח עליהן לכל גורם שהוא.

כלי עזר לחישוב הציונים של המיצ"ב הפנימי ולמיפויים

ראמ"ה מעמידה לרשות בתי-הספר כלי ממוחשב לחישוב ציונים ולמיפוי הישגים: **המיצבית**, שפותחה בידי ראמ"ה. כלי זה מחשב את הציונים ברמת התלמיד באופן אוטומטי, מספק נתונים הניתנים להשוואה בין קבוצות תלמידים ומאפשר קבלת תרשימים ברמת הכיתה או ברמת השכבה. המיצבית מתאימה לשימוש **רק** בבתי-ספר שהעבירו את המבחן בשלמותו.

נוסף על המיצבית מצורפים למחברות המבחן כלים ידניים לחישוב הנתונים – **דף ריכוז ציונים לתלמיד** ו**דף מיפוי כיתתי** שהמילוי שלהם יכול להיות שלב מקדים (כלי תומך) לפני הקלדת הנתונים למיצבית.

א. חישוב הציונים באמצעות המיצבית

ראמ"ה מעמידה לרשות בתי-הספר **"מיצבית-כיתתית"** ו**"מיצבית-שכבתית"** לחישוב ההישגים במיצ"ב הפנימי ולמיפויים (כולל מאגר המשימות בהבעה בעל-פה). **המיצביות שפותחו בעבור כל אחד ממבחני המיצ"ב הפנימי הן קובצי אקסל שהותאמו למבנה הייחודי של כל מבחן.** המיצבית הכיתתית מאפשרת לחשב את הציונים של תלמידי הכיתה במבחן המיצ"ב הפנימי, ומספקת תמונת מצב של הישגי הכיתה במבחן. המיצבית השכבתית מספקת נתונים שונים: (1) על הישגי כלל התלמידים בשכבה; (2) על השוואה בין הישגי הכיתות המקבילות במבחן המיצ"ב הפנימי; (3) על השוואה בין נתוני השכבה לנתוני קבוצות ההשוואה הארציות (הנורמות הארציות) המבוססים על נתוני המיצ"ב החיצוני. המיצביות יפורסמו באתר ראמ"ה בכתובת: <http://rama.education.gov.il>, בחלונית **"הערכה בית-ספרית"**, בנושא **"מיצ"ב פנימי"**, סמוך למועדי המיצ"ב הפנימי.

ב. חישוב הציונים באופן ידני

כדי לחשב את הציונים באופן ידני יש להיעזר **בדף ריכוז הציונים הידני של כל תלמיד ו/או בדף המיפוי הכיתתי.** דפי ריכוז הציונים הידניים של כל התלמידים (40 עותקים) וכן דף מיפוי כיתתי מצורפים במעטפה. ראו בעמודים 46-47 דוגמה לדף ריכוז ציונים מלא, שחושבו בו כל הציונים של תלמיד אחד, ודוגמה לדף ריכוז ציונים ריק. כלי זה הותאם להעברת המיצ"ב הפנימי, ונועד לאפשר למורי בית-הספר לבדוק את המבחנים בדרך יעילה ונוחה (ראו הנחיות בתחתית דף ריכוז הציונים).

להלן הנחיות לבדיקת המבחן ולחישוב הציונים באופן ידני:

1. הנחיות כלליות

- בדיקת השאלות במבחן לפי המחווון המצורף: אפשרויות הניקוד בכל סעיף ובכל שאלה מוגדרות מראש במחווון ומצוינות בהתאם לכך בדף ריכוז הציונים. יש לסמן בדף ריכוז הציונים את הניקוד לכל שאלה או סעיף.
- המבחן כולל שתי שאלות בהבנת הנקרא **הנבדקות גם בהבעה בכתב (כ8, כ20)**. בשאלות האלה נבדקות הקטגוריות מבנה ולשון בלבד.
- לשון ומטה לשון – מאחר שהציון של כל תלמיד בלשון ומטה לשון מבוסס על מספר קטן יחסית של פריטים, ציון זה עלול במקרים מסוימים שלא לייצג נאמנה את רמת שליטתו של התלמיד. לפיכך מומלץ להצליב את המידע עם הערכות פנימיות אחרות שהועברו בכיתה באותו נושא.
- דין שאלה שלא ענו עליה כדין תשובה שגויה. בשני המקרים יקבל התלמיד אפס נקודות. עם זאת מומלץ שהמורה ירשום לעצמו את השאלות שהתלמידים לא השיבו עליהן, כדי שיוכל ללמוד מהן על נושאים שהכיתה מתקשה בהם או שלא למדה אותם.

2. הנחיות לחישוב ידני של ציון התלמיד בכל נושא במבחן

בעבור כל תלמיד יש לחשב את הציון בכל אחד משלושת הנושאים האלה בנפרד: **הבנת הנקרא, הבעה בכתב ולשון ומטה לשון**. מחשבים את הציון בכל נושא על-פי סכום הנקודות שצבר התלמיד באותו נושא מתוך כלל הנקודות בנושא.

3. הנחיות לחישוב ידני של הציון הכולל במבחן

הציון הכולל של המבחן מחושב על-פי סכום הנקודות שצבר התלמיד בשלושת הנושאים. טווח הציונים נע בין 0 ל-100.

4. הנחיות לשימוש בדף המיפוי הכיתתי ולחישוב מדדים כיתתיים

- דף המיפוי הכיתתי המופיע בהמשך נועד לאפשר את חישובם של המדדים הכיתתיים ברמת הפריט, ברמת הסוגה, ברמת הנושא וברמת הציון הכולל של המבחן. בתום בדיקת המבחנים מומלץ להעתיק את הציונים של כל תלמיד בפריטים המשתייכים לאותו נושא, ואחר כך לחשב את הציון הממוצע של כל התלמידים בכיתה ברמת הפריטים, ברמת הנושאים וברמת המבחן כולו.
- שימו לב כי בדף המיפוי הכיתתי הפריטים מסודרים לפי נושאים. דף המיפוי הכיתתי מוצג בחוברת זו לשם דוגמה והוא גם מצורף במעטפה לשימושכם.
- נתוני קבוצות ההשוואה (נורמות ארציות) **אינם** כוללים עולים חדשים ותלמידים המקבלים תמיכה מתכנית השילוב. לכן כדי להשוות את הממוצע הכיתתי לנתונים האלה (כאשר הם יתפרסמו), יש לחשב את הממוצע הכיתתי בלי קבוצות התלמידים האלה.

3.ג התאמת חישוב הציונים לצורכי בית-הספר

המיצ"ב הפנימי נועד לשימוש פנים בית-ספרי ולכן הוא יכול להיות מרכיב בחישוב הציון הסופי בתעודה, וזאת לפי החלטת בית-הספר. להלן כמה אפשרויות לחישוב ציוני התלמידים:

א. מתן ציון לפי כלל השאלות במבחן המקורי. ציון זה יאפשר השוואה לציוני קבוצות השוואה שיפורסמו על-ידי ראמ"ה.

ב. מתן שני ציונים (הדבר מחייב להעביר את המבחן במתכונתו המלאה) – האחד על בסיס חלק מהטקסטים (למשל שני טקסטים), והאחר על בסיס המבחן בכללותו. הציון המבוסס על כלל המבחן יאפשר להשוות את ציון בית-הספר לציון של קבוצות השוואה.

הערה: אם המבחן לא הועבר לתלמידים במתכונת מלאה, יש לערוך שינויים במספר הנקודות המוקצות לכל שאלה ושאלה, וזאת על-פי שיקול דעתו של המורה.

4.ג השוואה לנתוני קבוצות ההשוואה (נורמות ארציות)

ראמ"ה תפרסם את נתוני קבוצות ההשוואה (כלל בתי-הספר דוברי העברית) על סמך התוצאות של בתי-הספר שנבחנו במבחן המיצ"ב החיצוני. בית-הספר יוכל להשוות את הישגיו להישגים של בתי-ספר דומים. הסברים בנוגע להשוואה זו יפורסמו באתר האינטרנט של ראמ"ה בעוד כמה חודשים. זכרו, אם תחליטו לערוך שינויים כלשהם במבחן (במבנהו, באופן העברתו או באופן הערכתו), לא תוכלו להשוות את הישגים שלכם לנתוני קבוצות ההשוואה.

דף ריכוז ציונים לתלמיד

דוגמה למילוי דף ריכוז ציונים לתלמיד (לחישוב ידני) – עברית לכיתה ח' – מיצ"ב פנימי התשע"ג
 יש לסמן את מספר הנקודות שקיבל התלמיד בכל שאלה או סעיף בהתאם למפורט במחווך.

שם התלמיד/ה: _____ כח' _____ כיתה: 4 ח

לשון ומטה לשון		הבנת הנקרא			השאלה
		0	1	(2)	שאלה 18
		0	1	(2)	שאלה 19
		0		(2)	שאלה 20
0	1	(2)			שאלה 21
		0	1	(2)	שאלה 23
		0	1	(3)	שאלה 24
(0)		2			שאלה 25
		0	1	(2)	שאלה 26
		(0)	1		שאלה 27
		(0)	1	2	שאלה 28
		0		(2)	שאלה 29
		0	1	(3)	שאלה 30
		0	1	(2)	שאלה 31
0	1	(2)			שאלה 32
(0)		2			שאלה 33

לשון ומטה לשון		הבנת הנקרא			השאלה	
		0		(2)	שאלה 1	
		0	1	(2)	שאלה 2	
		(0)		2	שאלה 3	
		0		(2)	שאלה 4	
		0		(2)	שאלה 5	
		0		(2)	שאלה 6	
		0	(1)	2	שאלה 7	
		0	1	(2)	שאלה 8	
0		(2)			שאלה 9	
0		(2)			שאלה 10	
(0)	1	2			שאלה 11	
		0		(2)	שאלה 12	
		0		(2)	שאלה 13	
0	(1)				שאלה 14	
		0		(2)	שאלה 15	
		0	(1)	2	שאלה 16	
		(0)	1	2	3	שאלה 17

הבעה בכתב										השאלה	
0			3		6		(8)			שאלה כ8	
0		2		(5)		7				שאלה כ20	
0	1	2	3	(4)						שאלה א22	
0	1	2	3	4	(5)	6	7	8	9	10	שאלה ב22
0	1	(2)	3	4							שאלה ג22
0	(1)	2									שאלה ד22

$\frac{(25)}{35} \times 100 = 71\%$	$\frac{(9)}{15} \times 100 = 60\%$	$\frac{(40)}{50} \times 100 = 80\%$	ציונים באחוזים
ציון בהבעה בכתב	ציון בלשון ומטה לשון	ציון בהבנת הנקרא	
44 נק' (סכום הנקודות בהבנת הנקרא, בלשון ומטה לשון ובהבעה בכתב)			ציון כולל

הצף נוצר באישור ביה"ס - ספרי ולא להעביר אלא זורם שהוא.

דף ריכוז ציונים לתלמיד

דף ריכוז ציונים לתלמיד (לחישוב ידני) – עברית לכיתה ח' – מיצ"ב פנימי התשע"ג
 יש לסמן את מספר הנקודות שקיבל התלמיד בכל שאלה או סעיף בהתאם למפורט במחווך.
 שם התלמיד/ה: _____ כיתה: _____

לשון ומטה לשון			הבנת הנקרא				השאלה
			0	1	2		שאלה 18
			0	1	2		שאלה 19
			0		2		שאלה 20
0	1	2					שאלה 21
			0	1	2		שאלה 23
			0	1		3	שאלה 24
0		2					שאלה 25
			0	1	2		שאלה 26
			0	1			שאלה 27
			0	1	2		שאלה 28
			0		2		שאלה 29
			0	1		3	שאלה 30
			0	1	2		שאלה 31
0	1	2					שאלה 32
0		2					שאלה 33

לשון ומטה לשון			הבנת הנקרא				השאלה
			0		2		שאלה 1
			0	1	2		שאלה 2
			0		2		שאלה 3
			0		2		שאלה 4
			0		2		שאלה 5
			0		2		שאלה 6
			0	1	2		שאלה 7
			0	1	2		שאלה 8
0		2					שאלה 9
0		2					שאלה 10
0	1	2					שאלה 11
			0		2		שאלה 12
			0		2		שאלה 13
0	1						שאלה 14
			0		2		שאלה 15
			0	1	2		שאלה 16
			0	1	2	3	שאלה 17

הבעה בכתב										השאלה	
0			3		6	8				שאלה כ8	
0		2		5	7					שאלה כ20	
0	1	2	3	4						שאלה א22	
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	שאלה ב22
0	1	2	3	4							שאלה ג22
0	1	2									שאלה ד22

$\frac{(\quad)}{35} \times 100 = \text{---} \%$	$\frac{(\quad)}{15} \times 100 = \text{---} \%$	$\frac{(\quad)}{50} \times 100 = \text{---} \%$	ציונים באחוזים
ציון בהבעה בכתב	ציון בלשון ומטה לשון	ציון בהבנת הנקרא	
_____ נק' (סכום הנקודות בהבנת הנקרא, בלשון ומטה לשון ובהבעה בכתב)			ציון כולל

הצל נוצר אשילוש ביי-ספיי ולא אהדברה לכל זוכים שהוא.

דף מיפוי כיתתי - עברית לכיתה ח' מיצ"ב פנימי התשע"ג

הבנת הנקרא														רגיל/ עולה/ משולב	מספר השאלה ממז ההבנה	שם התלמיד					
טקסט טיעון/שכנוע								טקסט מידע													
הציון בסוגה	20	19	18	17	16	15	13	12	הציון בסוגה	8	7	6	5	4	3	2	1				
	III	II	III	II	I	II	II	I		III	I	II	II	III	II	I	I				
																				1	
																					2
																					3
																					4
																					5
																					6
																					7
																					8
																					9
																					10
																					11
																					12
																					13
																					14
																					15
																					16
																					17
																					18
																					19
																					20
																					21
																					22
																					23
																					24
																					25
																					26
																					27
																					28
																					29
																					30
																					31
																					32
																					33
																					34
																					35
																					36
																					37
																					38
																					39
																					40

יש לרשום את מספר הנקודות שקיבל התלמיד בכל שאלה או סעיף בהתאם למפורט במחווון

הציון הכולל במבחן	הבעה בכתב							לשון ומטה לשון									הבנת הנקרא											
	הציון בנושא	22 ג	22 ג	22 ב	22 א	20 כ	8 כ	הציון בנושא	33	32	25	21	14	11	10	9	הציון בנושא	הציון בסוגה	31	30	29	28	27	26	24		23	
		I	II	II	I	III	II		II	I																		
																												1
																												2
																												3
																												4
																												5
																												6
																												7
																												8
																												9
																												10
																												11
																												12
																												13
																												14
																												15
																												16
																												17
																												18
																												19
																												20
																												21
																												22
																												23
																												24
																												25
																												26
																												27
																												28
																												29
																												30
																												31
																												32
																												33
																												34
																												35
																												36
																												37
																												38
																												39
																												40

ממוצע כיתתי של כל התלמידים: _____
ממוצע כיתתי ללא תלמידים משולבים ועולים: _____

מקרא - ממדי ההבנה:

- I - איתור מידע וארגונו מחדש
- II - פרשנות והיסק
- III - הערכה וביקורת

כל הזכויות שמורות למדינת ישראל, משרד החינוך, ראמ"ה. השימוש במסמך זה, לרבות הפריטים שבו, מוגבל למטרות לימוד אישיות בלבד או להוראה ולבחינה על ידי מוסד חינוך בלבד, לפי הרשאה מפורשת למוסד חינוך באתר ראמ"ה. זכויות השימוש אינן ניתנות להעברה. חל איסור מפורש לכל שימוש מסחרי וכן לכל מטרה אחרת שאינה מסחרית. אין להעתיק, להפיץ, לעבד, להציג, לשכפל, לפרסם, להנפיק רישיון, ליצור עבודות נגזרות בין על ידי המשתמש ובין באמצעות אחר לכל מטרה או למכור פריט מפרטי המידע, התוכן, המוצרים או השירותים שמקורם במסמך זה. תוכן המבחנים, לרבות טקסט, תוכנה, תמונות, גרפיקה וכל חומר אחר המוכלל במסמך זה, מוגן על ידי זכויות יוצרים, סימני מסחר, פטנטים או זכויות יוצרים וקניין רוחני אחרות, ועל פי כל דין; כל זכות שאינה ניתנת במסמך זה במפורש, דינה כזכות שמורה.

